

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

คุมประพฤติ

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๙

วันพฤหัสบดีที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

อ.พ. ๓๒/๒๕๕๙

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ**ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพตติ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)**

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพตติ พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพตติ พ.ศ. มีหลักการและเหตุผล ดังนี้**หลักการ**

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองประพตติ

เหตุผล

โดยที่งานด้านการคุ้มครองประพตติมีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม อันจะทำให้เกิด ประสิทธิภาพและเกิดความเรียบร้อยขึ้นในสังคม ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านนี้มีกรมคุ้มครองประพตติเป็น หน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองประพตติ ทั้งในชั้นก่อนการพิจารณาคดี ชั้นการพิจารณาคดี และชั้นหลัง การพิพากษาคดีของศาล โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองประพตติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้ได้รับการ พักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก รวมถึงการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การจัดให้มีการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การให้การสงเคราะห์ การให้หน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม และแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองประพตติและภารกิจของกรมคุ้มครอง ประพตติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. มีเนื้อหารวมจำนวน ๔๘ มาตรา
สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ยกเลิกพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพจน์ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพจน์ตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ (ร่างมาตรา ๓)

๒. กำหนดบทนิยามศัพท์ ดังนี้

“การคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า การสืบเสาะและพินิจ และการคุ้มครองประพจน์ ผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามคำสั่งหรือหนังสือแจ้งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ รวมทั้งการใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

“ศาล” หมายความว่า ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

“การสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจเพื่อประมวลข้อเท็จจริง จัดทำรายงานและความเห็นเสนอประกอบการพิจารณาของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

“ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่น ซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้เข้าสู่กระบวนการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุ้มครองประพจน์

“การคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า การควบคุมและสอดส่องผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

“ผู้ถูกคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่นที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ กำหนดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติภายใต้การคุ้มครองประพจน์ของพนักงานคุ้มครองประพจน์

“สำนักงานคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า สำนักงานคุ้มครองประพจน์ในสังกัดกรมคุ้มครองประพจน์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองประพจน์

“พนักงานคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองประพจน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานคุ้มครองประพจน์ตามกฎหมายอื่น

“อาสาสมัครคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานคุ้มครองประพจน์ตามพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมคุมประพฤติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

(ร่างมาตรา ๔)

๓. กำหนดให้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ และให้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนพนักงานคุมประพฤติ กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ (ร่างมาตรา ๕)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการคุมประพฤติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านกฎหมาย ด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา หรือการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานคุมประพฤติ จำนวนไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ โดยให้อธิบดีกรมคุมประพฤติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมคุมประพฤติจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๖)

๕. กำหนดคุณสมบัติของผู้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๗)

๖. กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุมประพฤตินี้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี (ร่างมาตรา ๘)

๗. กำหนดสาเหตุที่ทำให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุมประพฤติพ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๙)

๘. กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๑๐)

๙. กำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการคุมประพฤติโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑)

๑๐. กำหนดให้คณะกรรมการคุมประพฤติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการคุมประพฤติมอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๑๑. กำหนดให้กรรมการคุมประพฤติได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๓)

๑๒. กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๑๔)

๑๓. กำหนดอำนาจของพนักงานคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๑๕)

๑๔. กำหนดให้กรมคุมประพฤติจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ และบุคคลที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยให้คำนึงถึงความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ (ร่างมาตรา ๑๖)

๑๕. กำหนดให้มีอาสาสมัครคุมประพฤติ เพื่อช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามठी อธิบดีกรมคุมประพฤติมอบหมาย (ร่างมาตรา ๑๗)

๑๖. กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องเมื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. (ร่างมาตรา ๑๘)

๑๗. กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๙)

๑๘. กำหนดให้ให้กรมคุมประพฤติจัดให้พนักงานคุมประพฤติเข้ารับการฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๐)

๑๙. กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามมาตรา ๒๐ เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน (ร่างมาตรา ๒๑)

๒๐. กำหนดให้ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ได้รับการสงเคราะห์หรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือภาษาถิ่นได้ หรือไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่าม ให้กรมคุมประพฤติจัดหาล่ามให้ โดยให้ล่ามได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักด้วย (ร่างมาตรา ๒๒)

๒๑. กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบคำสั่งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ที่สั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติภายในสามวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง และในกรณีที่จะมีการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุกให้นักโทษเด็ดขาดให้กรมราชทัณฑ์ส่งหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๒๓)

๒๒. เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งและเอกสารจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบคำสั่งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ที่สั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ แล้วทำรายงานและความเห็นให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่ง เว้นแต่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ดี ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น พนักงานคุมประพฤติอาจร้องขอให้ขยายเวลาออกไปอีกก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่เกินสามสิบวัน (ร่างมาตรา ๒๔)

๒๓. กำหนดให้ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ดำเนินการคุมความประพฤติ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้นส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว ในการนี้ ให้พนักงานคุมประพฤติชี้แจงให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบถึงเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติ พร้อมกับสิทธิของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการคุมความประพฤติ และกำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน จะต้องมิบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงด้วย (ร่างมาตรา ๒๕)

๒๔. กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย (ร่างมาตรา ๒๖)

๒๕. กำหนดให้กรณีที่ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบและแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติเท่าที่จะกระทำได้ แต่หากไม่อาจดำเนินการเพื่อการคุมความประพฤติต่อไปได้ หรือควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤตรับทำรายงานและความเห็นต่อศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๒๓)

๒๖. กำหนดให้ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจและผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ หรือพฤติกรรม การบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติด การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การศึกษา การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ ตลอดจนการสงเคราะห์อื่น ๆ ตามความจำเป็น (ร่างมาตรา ๒๔)

๒๗. กำหนดให้ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นการให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์นั้น ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการพิจารณาจากฐานความผิด พฤติกรรม ความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด และเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่กำหนด โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ความรู้ และความสามารถของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมถึงความเหมาะสม ความสะดวก และระยะเวลาเดินทางระหว่างที่พักอาศัยของผู้ถูกคุมความประพฤติกับสถานที่ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ งานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๕)

๒๘. กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด เหตุอันสมควรปราณี และเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับจำเลย แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาหรือเพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๓๐)

๒๙. กำหนดให้ในกรณีที่เป็นการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพสิ่งแวดล้อม สภาพความผิด เหตุอันอันควรปรานี และเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับจำเลย ศาลอาจรับฟังรายงานและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานประกอบ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานและความเห็นเช่นนั้นเป็นผลร้ายแก่จำเลย ให้ศาลแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ เมื่อจำเลยคัดค้าน พนักงานคุมประพฤตินี้มีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อน และจำเลยมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้ (ร่างมาตรา ๓๑)

๓๐. กำหนดให้กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และพนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขฟื้นฟูพร้อมทั้งได้ทำรายงานและความเห็นต่อศาลแล้ว ถ้ารายงานและความเห็นนั้นเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ศาลเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาเพื่อแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้ทราบในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิที่จะคัดค้านและนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้ ทั้งนี้ ถ้าผู้ถูกคุมความประพฤติขัดขืนไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัด จงใจไม่รับหมายเรียกได้หลบหนีไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนี ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อดำเนินการต่อไป (ร่างมาตรา ๓๒)

๓๑. กำหนดให้ในกรณีที่มีคำขอเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ หรือมีคำแถลงของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดเกี่ยวกับการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญาศาลอาจเรียกพนักงานคุมประพฤตินาสอบถามหรือให้การเพื่อประกอบการพิจารณาตามคำขอหรือคำแถลงนั้นได้ (ร่างมาตรา ๓๓)

๓๒. กำหนดให้ในกรณีที่ศาลเห็นเองว่าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่อาจปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนดได้ หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และศาลได้มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษแล้ว ให้ศาลแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบ แต่หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้น ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๓๔)

๓๓. กำหนดให้ในกรณีที่วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งความในพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้ บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๓๕)

๓๔. กำหนดให้สำนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ร่างมาตรา ๓๖)

๓๕. กำหนดให้ในระหว่างการคุมประพฤติ เมื่อผู้เสียหายกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และอีกฝ่ายหนึ่งยินยอม ให้ผู้ประสานงานพิจารณาจัดให้มีการดำเนินการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๗)

๓๖. กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้ประสานงาน เพื่อทำหน้าที่จัดให้มีการประชุม การกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ร่างมาตรา ๓๘)

๓๗. กำหนดให้ในกรณีที่มีการทำข้อตกลงจากการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พนักงานคุมประพฤติจะเสนอให้ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจพิจารณากำหนดให้ข้อตกลงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการคุมความประพฤติก็ได้ (ร่างมาตรา ๓๙)

๓๘. กำหนดให้รัฐให้การสงเคราะห์ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ผู้อยู่ระหว่างการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษหรือได้รับพระราชทานอภัยโทษ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ และบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้พนักงานคุมประพฤติให้การสนับสนุนและส่งเสริมตามควรแก่กรณี ในด้านสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ด้านการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิต ด้านการให้ความรู้ และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และในกรณีที่บุคคลดังกล่าวจะทำงาน ให้พนักงานคุมประเวติสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลดังกล่าว เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับบุคคลดังกล่าวเข้าทำงานในสถานประกอบการด้วย (ร่างมาตรา ๔๐)

๓๙. กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติให้การสงเคราะห์ตามควรแก่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ผู้อยู่ระหว่างการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษหรือได้รับพระราชทานอภัยโทษ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ และบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๔๑)

๔๐. กำหนดให้ในการให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ พนักงานคุมประพฤติ อาจมอบหมายอาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้ ในกรณีบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กโดยมิชักช้า (ร่างมาตรา ๔๒)

๔๑. กำหนดให้ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควรจะประกาศ กำหนดให้สถานที่ใดเป็นสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์บุคคลก็ได้ และให้สำนักงานคุมประพฤติ ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา ๔๓)

๔๒. กำหนดให้กรมคุมประพฤติดำเนินการหรือประสานความร่วมมือ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายหรือให้ความช่วยเหลือในภารกิจของกรมคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๔๔)

๔๓. กำหนดให้อาสาสมัครคุมประพฤติและภาคประชาชนมีบทบาทในการ ให้การสงเคราะห์ รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติ โดยอาสาสมัครคุมประพฤติจะได้รับค่าตอบแทนด้วย (ร่างมาตรา ๔๕)

๔๔. กำหนดโทษกรณีเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ คุมประพฤติ พ.ศ. และได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๖)

๔๕. กำหนดให้บรรดากฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการ
คุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ
คุมประพฤติ พ.ศ. ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้
จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ(ร่างมาตรา ๔๗)

๔๖. กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการ
คุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่
พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ใช้บังคับ เป็นพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้
(ร่างมาตรา ๔๘)

บทวิเคราะห์ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.

ข้อดี

๑. ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. จะรองรับภารกิจของกรมคุมประพฤติที่
เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตและภารกิจที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาระบบงานแก้ไขฟื้นฟู
ผู้กระทำผิดในชุมชน พัฒนาผู้ถูกคุมความประพฤติให้มีทักษะ ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมต่อ
ผู้พ้นโทษให้ยอมรับและเปิดโอกาสให้กลับคืนสู่สังคม

๒. การกำหนดภารกิจใหม่ให้พนักงานคุมประพฤติในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและ
เยาวชน ผู้ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก การตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพ
ผู้ติดยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การจัดให้มีการทำงานบริการสังคม
การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การให้การสงเคราะห์ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และมีการคุมประพฤติในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของ
ศาล ซึ่งแต่เดิมไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับการทำงานดังกล่าวของพนักงานคุมประพฤติให้ชัดเจนจนทำให้
การติดตามดูแล ช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้กระทำผิดทำได้ไม่เต็มที่

๓. การที่ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ให้อำนาจการศาลสามารถสั่งให้พนักงาน
คุมประพฤติสืบเสาะและพินิจจำเลยได้ทุกคดีไม่เฉพาะแต่ความผิดเล็กน้อยนั้น เป็นการขยายกฎเกณฑ์และ
เงื่อนไขในการคุมประพฤติซึ่งทำให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองดูแล
ประชาชนที่ด้อยโอกาสทุกกลุ่มที่กระทำความผิดให้สามารถกลับสู่สังคมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ
สุข รวมถึงการดูแลผู้เสียหายที่ได้รับผลร้ายจากอาชญากรรมด้วย

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิมนุษยชน พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้น สารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พฤษภาคม ๒๕๕๙

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายันท ภาสข	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวสุธีรา จินายน	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกานต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวกาญจนา พาลดีหลุด	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๕๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ณ ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ	
ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.	
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.	- ๑ -
- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย	- ๑๔ -
- ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมคุ้มครองประพณี	- ๑๙ -
- งานบริการสังคม	- ๒๔ -
- การคุ้มครองประพณีผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน	- ๒๘ -
- การคุ้มครองประพณีผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่	- ๓๕ -
- การสงเคราะห์ระหว่างคุ้มครองประพณี	
ระหว่างตรวจพิสูจน์และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด.....	- ๓๘ -
ภาคผนวก	
: พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพณีตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒	
(และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐)	(๑)
: ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.	
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	(๗)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ	
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.	(๒๓)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติ
คุมประพฤติ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองประพณี

๑.๒ เหตุผล

โดยที่งานด้านการคุ้มครองประพณีมีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความเรียบร้อยขึ้นในสังคม ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านนี้มีกรมคุ้มครองประพณี เป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองประพณี ทั้งในขั้นก่อนการพิจารณาคดี ขั้นการพิจารณาคดี และขั้นหลังการพิพากษาคดีของศาล โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองประพณีผู้กระทำผิดที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก รวมถึงการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การจัดให้มีการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การให้การสงเคราะห์ การให้หน่วยงานของรัฐ และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองประพณีและภารกิจของกรมคุ้มครองประพณีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.”

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองประพฤติก

๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทยกเลิกกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

๖. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การคุ้มครองประพฤติก” หมายความว่า การสืบเสาะและพินิจ และการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามคำสั่งหรือหนังสือแจ้งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ รวมทั้งการใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

“ศาล” หมายความว่า ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

“การสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจเพื่อประมวลข้อเท็จจริง จัดทำรายงานและความเห็นเสนอประกอบการพิจารณาของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

“ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่นซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้เข้าสู่กระบวนการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุ้มครองประพฤติก

“การคุ้มครองความประพฤติ” หมายความว่า การควบคุมและสอดส่องผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

“ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่นที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ กำหนดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติภายใต้การคุ้มครองความประพฤติของพนักงานคุ้มครองประพฤติก

“สำนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า สำนักงานคุมประพฤติในสังกัดกรมคุมประพฤติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุมประพฤติ

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายอื่น

“อาสาสมัครคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมคุมประพฤติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๗. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนพนักงานคุมประพฤติ กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

๘. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๘.๑ หมวด ๑ คณะกรรมการคุมประพฤติ

๘.๑.๑ กำหนดให้คณะกรรมการคุมประพฤติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน

ด้านกฎหมาย ด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา หรือการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานคุ้มครองประพฤติกุณ จำนวนไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ โดยให้อธิบดีกรมคุ้มครองประพฤติกุณเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมคุ้มครองประพฤติกุณจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองประพฤติกุณ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านกฎหมาย ด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา หรือการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานคุ้มครองประพฤติกุณจำนวนไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองประพฤติกุณเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมคุ้มครองประพฤติกุณจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๔.๑.๒ กำหนดคุณสมบัติของผู้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองประพฤติกุณ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๔) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เว้นแต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ
- (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

- (๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
 (๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ
 สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 (๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ
 รัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย

**๘.๑.๓ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุมประพฤติ
 มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี (ร่างมาตรา ๘)**

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

**๘.๑.๔ กำหนดสาเหตุที่ทำให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ
 คุมประพฤติพ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๙)**

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
 พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
 (๒) ลาออก
 (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗
 (๔) รัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่ง เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่
 มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

**๘.๑.๕ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุมประพฤติ
 (ร่างมาตรา ๑๐)**

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานคุมประพฤติ เพื่อให้
 สอดคล้องกับภารกิจด้านการคุมประพฤติ รวมทั้งพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการคุมประพฤติ
 ตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา

(๒) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง
 ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้คำแนะนำแก่อธิบดีในการออกระเบียบ
 ตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่กรมคุมประพฤติ รวมทั้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานคุมประพฤติ

(๔) กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานต่าง ๆ ของพนักงานคุมประพฤติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้ความเห็นชอบหลักสูตรการฝึกอบรมพนักงานคุมประพฤติ

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

๘.๑.๖ กำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการคุมประพฤติโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

๘.๑.๗ กำหนดให้คณะกรรมการคุมประพฤติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการคุมประพฤติดมอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการประชุม มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้วยโดยอนุโลม

๘.๑.๘ กำหนดให้กรรมการคุมประพฤติได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ให้กรรมการได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๘.๒ หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

๘.๒.๑ กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๑๔)

ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

มาตรา ๑๔ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) การสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด และเรื่องอื่นใด ที่เกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ รวมถึงการทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความสามารถ ในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง ตลอดจนความต้องการของบุคคลเกี่ยวกับวิธีการคุมความประพฤติ

(๒) สอดส่อง ติดตาม สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ ตักเตือน หรือ ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขและสามารถแก้ไขปรับปรุง ตนเองได้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

(๓) ให้การสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่ได้ตกลงกับผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อประโยชน์ในการคุมความประพฤติ

(๕) ส่งตัวผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ ให้แพทย์ตรวจสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือส่งตัวไป บำบัดรักษาการติดยาเสพติด ความบกพร่องทางกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น

(๖) จัดการหรือดำเนินการเกี่ยวกับตัวผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติ เช่น ถ่ายภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือ ตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างปัสสาวะหรือส่วนประกอบ ของร่างกาย เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์บุคคลและเป็นฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟู รวมทั้งสั่งหรือจัดให้ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รับการตรวจหรือ ทดสอบว่ามียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ทั้งนี้ การตรวจหรือทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๗) ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวบุคคล ตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๘) เรียกผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ เข้ารับการอบรมความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูและป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำ โดยอาจเชิญบุคคลในครอบครัวของบุคคลดังกล่าวเข้าร่วมการอบรมด้วยก็ได้

(๙) จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ ทำงาน บริการ สังคม หรือ สาธารณประโยชน์

(๑๐) ในกรณีที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ เป็นเด็กหรือเยาวชน ให้มีการให้คำแนะนำแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนดังกล่าวพักอาศัยอยู่ด้วย เกี่ยวกับการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน และการใด ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมถึงการปรับปรุงตนเองของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนดังกล่าวพักอาศัยอยู่ด้วย

(๑๑) มอบหมายและกำกับดูแลให้อาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๑๒) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความประพฤติ การประกอบอาชีพ และพฤติการณ์ของผู้ถูกคุมความประพฤติ

(๑๓) รายงานให้ผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุกตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ซึ่งมีคำสั่งทราบ เมื่อนักโทษเด็ดขาดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข เพื่อให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวดำเนินการต่อไป

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่รัฐมนตรีหรืออธิบดีมอบหมาย หรือตามคำสั่งศาล

๘.๒.๒ กำหนดอำนาจของพนักงานคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ในกรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติอาศัยหรือทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องด้วย และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นเกี่ยวกับกรณีที่จะระบุไว้ในมาตรา ๑๔ (๑) หรือ (๒) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

(๒) เรียกบุคคลที่สามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่จะระบุไว้ในมาตรา ๑๔ (๑) หรือ (๒) มาพบและให้ถ้อยคำ

(๓) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งวัตถุหรือเอกสารอันอาจใช้เป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับกรณีที่จะระบุไว้ในมาตรา ๑๔ (๑) หรือ (๒) ได้

๘.๒.๓ กำหนดให้กรมคุมประพฤติจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติและบุคคลที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยให้คำนึงถึงความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ให้กรมคุมประพฤติจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติและบุคคลที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยให้คำนึงถึงความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ

๘.๒.๔ กำหนดให้มีอาสาสมัครคุมประพฤติ เพื่อช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามที่อธิบดีกรมคุมประพฤติมอบหมาย (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ให้มีอาสาสมัครคุมประพฤติ เพื่อช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามที่อธิบดีมอบหมาย

ให้รัฐมนตรีหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีแต่งตั้งและถอดถอนอาสาสมัครคุมประพฤติ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

๘.๒.๕ กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติ แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องเมื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

๘.๒.๖ กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๘.๒.๗ กำหนดให้ให้กรมคุมประพฤติจัดให้พนักงานคุมประพฤติเข้ารับการฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ให้กรมคุมประพฤติจัดให้พนักงานคุมประพฤติเข้ารับการฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

๘.๒.๘ กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งผ่านการฝึกอบรมตาม มาตรา ๒๐ เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามมาตรา ๒๐ เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ให้คำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน

๘.๒.๙ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ได้รับการสงเคราะห์หรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือภาษาถิ่นได้ หรือไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่าม ให้กรมคุมประพฤติจัดหาล่ามให้ โดยให้ล่ามได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักด้วย (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ หรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือภาษาถิ่นได้และไม่มีล่าม ให้จัดหาล่ามให้

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ หรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่าม ให้จัดหาล่ามภาษามือหรือล่ามที่สามารถสื่อความหมายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

ให้กรมคุมประพฤติจัดหาลำตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้โดยมิชักช้า
ให้ลำนได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่
รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๘.๓ หมวด ๓ การสืบเสาะและพินิจ การคุมความประพฤติ และการทำงาน
บริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

๘.๓.๑ กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบคำสั่งของศาล พนักงานอัยการ
หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ที่สั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ส่งคำสั่ง
และเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติภายในสามวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง และในกรณี
ที่จะมีการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุกให้นักโทษเด็ดขาดให้กรมราชทัณฑ์
ส่งหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ
มิคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้น
ส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติภายในสามวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง

เมื่อจะมีการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุกให้นักโทษเด็ดขาด
ให้กรมราชทัณฑ์ส่งหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว

๘.๓.๒ เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งและเอกสารจากผู้มีหน้าที่
รับผิดชอบคำสั่งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ที่สั่งให้พนักงานคุม
ประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ
แล้วทำรายงานและความเห็นให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติ
ได้รับคำสั่ง เว้นแต่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น
อย่างไรก็ดี ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น พนักงานคุมประพฤติอาจร้องขอให้ขยายเวลาออกไปอีกก็ได้
แต่ทั้งนี้ไม่เกินสามสิบวัน (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ เว้นแต่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ
จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อได้รับคำสั่งตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานคุมประพฤติ
ดำเนินการสืบเสาะและพินิจ แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาล พนักงานอัยการ หรือ
เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่ง
ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอาจร้องขอต่อศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ เพื่อสั่งให้
ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อได้รับหนังสือตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง ให้พนักงานคุมประพฤติ
ดำเนินการสืบเสาะและพินิจ แล้วทำรายงานและความเห็นให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่
สำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือ

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่รัฐมนตรีกำหนด

๘.๓.๓ กำหนดให้ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงาน
ผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ดำเนินการคุมความประพฤติ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้น
ส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว ในการนี้ ให้พนักงาน
คุมประพฤติชี้แจงให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบถึงเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติ พร้อมกับ
สิทธิของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข
ของการคุมความประพฤติ และกำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน
จะต้องมีบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การ
ที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงด้วย
(ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ
มีคำสั่งให้ดำเนินการคุมความประพฤติ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้นส่งคำสั่งและ
เอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว

ให้พนักงานคุมประพฤติชี้แจงให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบถึงเงื่อนไขเพื่อ
การคุมความประพฤติ พร้อมกับสิทธิของผู้ถูกคุมความประพฤติด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร
รวมทั้งแจ้งผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ทราบด้วย

ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติตามวรรคสองเป็นเด็กหรือเยาวชน จะต้อง
มีบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็ก
หรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ ให้เป็นไป
ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

๘.๓.๔ กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์กรที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละรายเพื่อให้สามารถกลับตนเป็นคนดี และสามารถกลับคืนสู่สังคม โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤตินี้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย

ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์กรที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงแผนและเงื่อนไขที่กำหนดโดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับแผนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

๘.๓.๕ กำหนดให้กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบและแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติเท่าที่จะกระทำได้ แต่หากไม่อาจดำเนินการเพื่อการคุมความประพฤติต่อไปได้ หรือควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติรีบทำรายงานและความเห็นต่อศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบถึงเหตุการณ์ดังกล่าว และแก้ไขฟื้นฟูเท่าที่จะสามารถกระทำได้ก่อน หากไม่อาจดำเนินการเพื่อการคุมความประพฤติต่อไปได้ หรือควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ให้รีบทำรายงานและความเห็นต่อศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจโดยเร็ว

๘.๓.๖ กำหนดให้ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจและผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรม การบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติด การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การศึกษา การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ ตลอดจนการสงเคราะห์อื่น ๆ ตามความจำเป็น (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจและผู้ถูกคุมความประพฤติพึงได้รับการให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรม การบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติด การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การศึกษา การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ ตลอดจนการสงเคราะห์อื่น ๆ ตามความจำเป็น

๘.๓.๗ กำหนดให้ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์นั้น ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาจากฐานความผิด พฤติกรรม ความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด และเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่กำหนด โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ความรู้ และความสามารถของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมถึงความเหมาะสม ความสะดวก และระยะเวลาเดินทางระหว่างที่พักอาศัยของผู้ถูกคุมความประพฤติกับสถานที่ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ งานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

เว้นแต่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาจากฐานความผิด พฤติกรรม ความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด และเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่กำหนด โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ

ความประพฤติ สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ความรู้ และความสามารถของผู้ถูกคุม
ความประพฤติ รวมถึงความเหมาะสม ความสะดวก และระยะเวลาเดินทางระหว่างที่พักอาศัยของ
ผู้ถูกคุมความประพฤติกับสถานที่ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ งานที่จัดให้ทำ
จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนปัจจัย
อื่นที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและ
วรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

๘.๔ หมวด ๔ อำนาจของศาลเกี่ยวกับการคุมประพฤติ

๘.๔.๑ กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ
สืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ
ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด เหตุอันอันควรปรานี และเรื่องอื่นใด
ที่เกี่ยวกับจำเลย แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาหรือ
เพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะ
และพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต
นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด เหตุอันอันควรปรานี และเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับจำเลย
แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาหรือเพื่อประกอบดุลพินิจ
ในการกำหนดโทษได้

เมื่อศาลได้รับรายงานและความเห็นตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นสมควร
ศาลมีอำนาจเรียกพนักงานคุมประพฤติหรือจำเลยมาสอบถาม หรือสั่งให้พนักงานคุมประพฤติ
ดำเนินการสืบเสาะและพินิจเพิ่มเติมได้

๘.๔.๒ กำหนดให้ในกรณีที่เป็นการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ
ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ
สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด เหตุอันอันควรปรานี และเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับจำเลย ศาลอาจ
รับฟังรายงานและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานประกอบ
แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานและความเห็นเช่นนั้นเป็นผลร้ายแก่จำเลย ให้ศาลแจ้งข้อความที่เป็น
ผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ เมื่อจำเลยคัดค้าน พนักงานคุมประพฤติดีมีสิทธินำพยานหลักฐาน

เข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อน และจำเลยมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบ
หักล้างได้ (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ ศาลอาจรับฟังรายงานและความเห็นของพนักงาน
คุมประพฤติตามมาตรา ๓๐ โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานประกอบ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานและ
ความเห็นเช่นนั้นเป็นผลร้ายแก่จำเลย ให้ศาลแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ
เมื่อจำเลยคัดค้าน พนักงานคุมประพฤตินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและ
ความเห็นก่อน และจำเลยมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้

๘.๔.๓ กำหนดให้กรณีที่ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อ
การคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของ
ผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และพนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการตรวจสอบและ
แก้ไขฟื้นฟู พร้อมทั้งได้ทำรายงานและความเห็นต่อศาลแล้ว ถ้ารายงานและความเห็นนั้น
เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ศาลเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาเพื่อแจ้งข้อความ
ที่เป็นผลร้ายนั้นให้ทราบในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิที่จะคัดค้านและ
นำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้ ทั้งนี้ ถ้าผู้ถูกคุมความประพฤติขัดขืนไม่มาศาล
ตามหมายเรียกหรือตามนัด จงใจไม่รับหมายเรียก ได้หลบหนีไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า
จะหลบหนี ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อดำเนินการต่อไป
(ร่างมาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อ
การคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของ
ผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และพนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๗
พร้อมทั้งได้ทำรายงานและความเห็นต่อศาลแล้ว หากรายงานและความเห็นนั้นเป็นผลร้ายแก่
ผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ศาลเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาเพื่อแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้น
ให้ทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิที่จะคัดค้านและนำพยานหลักฐานมาสืบ
หักล้างได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้ถูกคุมความประพฤติขัดขืนไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัด
จงใจไม่รับหมายเรียก ได้หลบหนีไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนี ศาลมีอำนาจ
ออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อดำเนินการต่อไป

๘.๔.๔ กำหนดให้ในกรณีที่มีคำขอเกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ หรือมีคำแถลงของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ ศาลกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญาศาลอาจเรียกพนักงาน คุมประพฤติมาสอบถามหรือให้การเพื่อประกอบการพิจารณาตามคำขอหรือคำแถลงนั้นได้ (ร่างมาตรา ๓๓)

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีคำขอตามมาตรา ๕๖ หรือคำแถลงตามมาตรา ๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ศาลอาจเรียกพนักงานคุมประพฤติมาสอบถามหรือให้การ เพื่อประกอบการพิจารณาตามคำขอหรือคำแถลงนั้นได้

๘.๔.๕ กำหนดให้ในกรณีที่ศาลเห็นเองว่าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่อาจ ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุ้มครองความประพฤติตามที่ศาลกำหนดได้ หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับ การคุ้มครองความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และศาลได้มีคำสั่งแก้ไข เปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษแล้ว ให้ศาลแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติ ทราบ แต่หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุม ความประพฤติมากขึ้น ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้โดย คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตาม เงื่อนไขเพื่อการคุ้มครองความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ ของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และศาลได้มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือ คำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ ให้ศาลแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบ หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลง คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้น ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิ อุทธรณ์คำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

๘.๔.๖ กำหนดให้ในกรณีที่วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งความในพระราชบัญญัติ คุมประพฤติ พ.ศ. มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งความในพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้ โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

๕.๕ หมวด ๕ การดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

๘.๕.๑ กำหนดให้สำนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการคุมประพฤติ ให้สำนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

การดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นการดำเนินการที่ให้ความสำคัญกับการบรรเทาผลร้าย หรือการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด โดยการชดใช้เยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและชุมชน การสร้างความสำนึกและความรับผิดชอบในการกระทำของตน และการให้ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมคามประพฤติ และสมาชิกของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม ได้ร่วมกันหาวิธีการในการแก้ไขปัญหา

๘.๕.๒ กำหนดให้ในระหว่างการคุมประพฤติ เมื่อผู้เสียหายกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมคามประพฤติฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และอีกฝ่ายหนึ่งยินยอม ให้ผู้ประสานงานพิจารณาจัดให้มีการดำเนินการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ ในระหว่างการคุมประพฤติ เมื่อผู้เสียหายกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมคามประพฤติฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และอีกฝ่ายหนึ่งยินยอม ให้ผู้ประสานงานตามมาตรา ๓๘ พิจารณาจัดให้มีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อชุมชนด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

๘.๕.๓ กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้ประสานงาน เพื่อทำหน้าที่จัดให้มีการประชุม การกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ร่างมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๘ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้ประสานงานเพื่อทำหน้าที่จัดให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ให้ผู้ประสานงานเป็นผู้ทำหน้าที่จัดให้มีการประชุม กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุม และดำเนินการอื่นใดเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ให้ผู้ประสานงานที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมคุมประพฤติและบุคคลที่เข้าร่วมประชุมได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๘.๕.๔ กำหนดให้ในกรณีที่มีการทำข้อตกลงจากการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พนักงานคุมประพฤติจะเสนอให้ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ พิจารณากำหนดให้ข้อตกลงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการคุมความประพฤติก็ได้ (ร่างมาตรา ๓๙)

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีการทำข้อตกลงจากการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และพนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรจะเสนอให้ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ พิจารณากำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการคุมความประพฤติก็ได้

๘.๖ หมวด ๖ การสงเคราะห์

๘.๖.๑ กำหนดให้รัฐให้การสงเคราะห์ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ผู้อยู่ระหว่างการทํางานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษหรือได้รับพระราชทานอภัยโทษ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทํางานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ และบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้พนักงานคุมประพฤติให้การสนับสนุนและส่งเสริมตามควรแก่กรณีในด้านสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ด้านการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิต ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรมด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และในกรณีที่บุคคลดังกล่าวจะทํางาน ให้พนักงานคุมประเวติสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับบุคคลดังกล่าวเข้าทํางานในสถานประกอบการด้วย (ร่างมาตรา ๔๐)

มาตรา ๔๐ การให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ ให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐในการแสวงหาข้อเท็จจริง ติดตาม ดูแล แนะนำ แก้ไขฟื้นฟู หรือการดำเนินการใด ๆ แก่บุคคลตามมาตรา ๔๑ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามสมควร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของบุคคลนั้น โดยให้หน่วยงานด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านแรงงาน ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสงเคราะห์

การให้การสงเคราะห์แก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานคุมประพฤติ สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลนั้นได้รับการสงเคราะห์ในด้านสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ด้านการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิต ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวจะทำงาน ให้พนักงานคุมประพฤติสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน

ให้รัฐสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับบุคคลตามมาตรา ๔๑ เข้าทำงานในสถานประกอบการ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำ ตลอดจนป้องกันอาชญากรรม

การบริหารจัดการ การกำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ รายละเอียด ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ รวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

๘.๖.๒ กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติให้การสงเคราะห์ตามควรแก่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ผู้อยู่ระหว่างการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษหรือได้รับพระราชทานอภัยโทษ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ และบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ ให้พนักงานคุมประพฤติให้การสงเคราะห์ตามควรแก่กรณีแก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ
- (๒) ผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ
- (๓) ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๔) ผู้อยู่ระหว่างการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับ
- (๕) ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษหรือได้รับพระราชทานอภัยโทษ
- (๖) เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว
- (๗) ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ
- (๘) บุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๔.๖.๓ กำหนดให้ในการให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ พนักงานคุมประพฤติอาจมอบหมายอาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้ ในกรณีบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กโดยมิชักช้า (ร่างมาตรา ๔๒)

มาตรา ๔๒ ในการให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ พนักงานคุมประพฤติอาจมอบหมายอาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้

ในกรณีบุคคลตามหมวดนี้เป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กโดยมิชักช้า

๘.๖.๔ กำหนดให้ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควร จะประกาศกำหนดให้สถานที่ใดเป็นสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์บุคคลก็ได้ และให้สำนักงาน คุมประพฤติให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา ๔๓)

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่เห็นสมควร ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ สถานที่ใดเป็นสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์บุคคลตามมาตรา ๔๑ และให้สำนักงานคุมประพฤติ มีหน้าที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมกับสถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามระเบียบ ที่รัฐมนตรีกำหนด

๘.๗ หมวด ๗ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน

๘.๗.๑ กำหนดให้กรมคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการหรือประสาน ความร่วมมือ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสร้างเครือข่าย หรือให้ความช่วยเหลือในภารกิจของกรมคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ให้กรมคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการหรือประสาน ความร่วมมือ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายหรือ ให้ความช่วยเหลือในภารกิจของกรมคุมประพฤติ

๘.๗.๒ กำหนดให้อาสาสมัครคุมประพฤติและภาคประชาชนมีบทบาท ในการให้การสงเคราะห์ รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงาน คุมประพฤติ โดยอาสาสมัครคุมประพฤติจะได้รับค่าตอบแทนด้วย (ร่างมาตรา ๔๕)

มาตรา ๔๕ ให้อาสาสมัครคุมประพฤติและภาคประชาชนมีบทบาท ในการให้การสงเคราะห์ รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงาน คุมประพฤติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ให้อาสาสมัครคุมประพฤติได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๘.๘ หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

- กำหนดโทษกรณีเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. และได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเพราะ

ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

การปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๖)

มาตรา ๔๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๙. บทเฉพาะกาล

๙.๑ กำหนดให้บรรดากฎหมายที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔๗)

มาตรา ๔๗ บรรดากฎหมายที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๙.๒ กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. ใช้บังคับ เป็นพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔๘)

มาตรา ๔๘ ให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๕๔๓ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของกระทรวงการคลังและสำนักงาน ก.พ. ไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณและสำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

ยกเลิกพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และปรับปรุงบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลในการสั่งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจ เพื่อเป็นการขยายกฎเกณฑ์และเงื่อนไขในการคุมประพฤติ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของกรมคุมประพฤติและพนักงานคุมประพฤติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น ดังนี้

- (๑) บททั่วไป (ร่างมาตรา ๑ ถึงร่างมาตรา ๕)
- (๒) หมวด ๑ คณะกรรมการคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๖ ถึงร่างมาตรา ๑๒)
- (๓) หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน (ร่างมาตรา ๑๓ ถึงร่างมาตรา ๒๓)
- (๔) หมวด ๓ การสืบเสาะและพินิจ การควบคุมและสอดส่อง และการทำงานบริการสังคม (ร่างมาตรา ๒๔ ถึงร่างมาตรา ๓๐)
- (๕) หมวด ๔ อำนาจศาลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการคุมความประพฤติ (ร่างมาตรา ๓๑ ถึงร่างมาตรา ๓๖)
- (๖) หมวด ๕ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ร่างมาตรา ๓๗ ถึงร่างมาตรา ๔๐)
- (๗) หมวด ๖ การสงเคราะห์ (ร่างมาตรา ๔๑ ถึงร่างมาตรา ๔๗)
- (๘) หมวด ๗ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (ร่างมาตรา ๔๘ และร่างมาตรา ๔๙)
- (๙) หมวด ๘ บทกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๕๐ ถึงร่างมาตรา ๕๒)
- (๑๐) บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๕๓)

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สำนักงานรัฐมนตรี

สำนักงานรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ปัจจุบัน และทำให้ การปฏิบัติภารกิจของกรมคุมประพฤติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงไม่มีข้อขัดข้องใด

๒.๒ ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. เป็นการปรับปรุงบทบัญญัติให้ศาลสามารถสั่งให้ พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจจำเลยได้ทุกคดีไม่เฉพาะแต่ความผิดเล็กน้อย เพื่อศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสม เป็นการขยายกฎเกณฑ์และเงื่อนไขคุมประพฤติ เป็นการรองรับ การปฏิบัติงานด้านการควบคุมความประพฤติให้ครอบคลุมภารกิจที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ การคุมประพฤติเด็กและเยาวชน การคุมประพฤตินักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษ และการลดวันต้องโทษ การตรวจพิสูจน์และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การนำอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) มาใช้ในการติดตามตัวผู้กระทำผิด การจัดทำบริการ สังคม รวมทั้งการสงเคราะห์นักโทษที่พ้นโทษและผู้ถูกคุมประพฤติที่พ้นจากการคุมประพฤติโดยการ อบรมให้ความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ นับว่ามีเหตุผลและความจำเป็น จึงเห็นชอบให้เสนอเรื่องนี้ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาต่อไป

๒.๓ สำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ได้ปรับปรุงสาระสำคัญให้ ครอบคลุมภารกิจที่กรมคุมประพฤติดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดกลไก การดำเนินงานในระบบคุมประพฤติ ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน พัฒนาระบบการทำงาน ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรม เชิงสมานฉันท์ รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายชุมชนและภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำผิด เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานคุมประพฤติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการพัฒนางานในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ

(๒) สำหรับการกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ตามกฎหมายข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. นั้น โดยที่มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดว่า “ข้าราชการพลเรือนอาจได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง” ซึ่งระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และอัตราเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ของข้าราชการพลเรือนไว้แล้ว ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องระบุให้พนักงานคุมประพฤติเป็น ตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๒.๔ กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าว

๒.๕ สำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒.๖ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว เห็นควรให้ความเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. เพื่อให้มีกฎหมายรองรับภารกิจและพัฒนาระบบงานคุ้มครองประพฤติในปัจจุบันของกรมคุ้มครองประพฤติ ซึ่งจะทำการปฏิบัติการกิจของกรมคุ้มครองประพฤติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นการช่วยป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรม แก่ไขพื้นผู้กระทำผิดกลับคืนเป็นพลเมืองดีของสังคม ลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ และลดภาระด้านงบประมาณของรัฐในการสร้างเรือนจำเพื่อรองรับผู้กระทำผิด

๒.๗ กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. เป็นเรื่องการปรับปรุงบทบัญญัติให้อำนาจศาลสามารถสั่งพนักงานคุ้มครองประพฤติสืบเสาะและพินิจจำเลยได้ทุกคดี ไม่เฉพาะแต่ความผิดเล็กน้อย เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสมเป็นการขยายกฎเกณฑ์และเงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติ คุ้มครองดูแลประชาชนที่ด้อยโอกาสทุกกลุ่มที่กระทำผิดสามารถกลับสู่สังคมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมถึงการดูแลผู้เสียหายที่ได้รับผลร้ายจากอาชญากรรม และได้มีการกำหนดอำนาจของพนักงานคุ้มครองประพฤติไว้ชัดเจนจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เห็นว่าเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องมือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด สร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม เน้นการชดเชยเยียวยาความเสียหาย และสร้างสำนึกผิดและความรับผิดชอบของผู้กระทำผิดในการกระทำของตน จึงเห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้มีการดำเนินการออกพระราชบัญญัติให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

๒.๘ สำนักงบประมาณ

สำนักงบประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติที่ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน โดยกรมคุ้มครองประพฤติมีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่ตามภารกิจในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในทุกขั้นตอนทั้งภารกิจเดิมและภารกิจใหม่อย่างครอบคลุมครบถ้วนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีประเด็นที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายวิธีการงบประมาณ จึงเห็นสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

ทั้งนี้ สำนักงบประมาณมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีร่างมาตรา ๒๑ ที่บัญญัติให้พนักงานคุ้มครองประพฤติ ซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามมาตรา ๒๐ เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ เห็นว่ามีผลกระทบต่อภาระงบประมาณที่เพิ่มสูงขึ้น จึงเห็นควรที่กรมคุ้มครองประพฤติจะดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการโดยผ่านกลไกการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของจำนวนบุคลากรและระยะเวลาดำเนินงานเท่าที่จำเป็น รวมถึงให้มีกลไกการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง และร่างมาตรา ๒๓

กรณีที่กรมคุมประพฤติจะทำสัญญาจ้างเอกชนเพื่อดำเนินการใด ๆ ที่เป็นภารกิจและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมคุมประพฤตินั้น กรมคุมประพฤติสมควรเสนอคณะกรรมการคุมประพฤติพิจารณาให้ความเห็นชอบในโอกาสแรกก่อน เพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เห็นควรให้กรมคุมประพฤติใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้แล้ว และหรือพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาดำเนินการ ในส่วนภาระค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณต่อ ๆ ไป เห็นควรให้กรมคุมประพฤติเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสมตามขั้นตอนต่อไป

๒.๙ กระทรวงการคลัง

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า โดยที่ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. เป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ รวมทั้งบัญญัติให้ครอบคลุมภารกิจที่กรมคุมประพฤติดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของกรมคุมประพฤติดีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นการคุ้มครองดูแลประชาชนที่ด้อยโอกาสทุกกลุ่มที่กระทำความผิดให้สามารถกลับสู่สังคมและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. โดยมีข้อสังเกตดังนี้

(๑) กรณีตามร่างมาตรา ๒๑ ที่กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามมาตรา ๒๐ เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ให้คำนึงถึงภาระหน้าที่คุณภาพของงาน โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง นั้น ในการที่จะกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงลักษณะการทำงานเป็นสำคัญว่า ลักษณะสภาพของการทำงานมีความยากลำบาก ตรายคร่า เสี่ยงภัย หรือเป็นการทำงานที่มีสภาพเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออาจมีผลกระทบต่อร่างกาย หรือเป็นการทำงานที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์สูง ซึ่งเป็นสาขาที่ขาดแคลนที่มีการสูญเสียผู้ปฏิบัติงานออกจากกระบวนการเป็นจำนวนมาก และโดยที่ปัจจุบันพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ได้มีการกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้ออกระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะการทำงานและอัตราเงินเพิ่ม และประกาศ ก.พ. เรื่องกำหนดตำแหน่งและเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒ ก็ได้กำหนดให้ตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติเป็นตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มอยู่แล้ว อีกทั้งการกำหนดอัตราเงินเพิ่มของตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติโดยให้เปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม เป็นการกำหนดที่มีความหมายอย่างกว้าง เนื่องจากงานอื่นในกระบวนการ

ยุติธรรมมีอัตราค่าตอบแทนที่ต่างกันมาก ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นจะต้องบัญญัติให้ตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติเป็นตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มในร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. แต่อย่างใด

(๒) กรณีตามร่างมาตรา ๓๙ วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้ประสานงานที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมคุมประพฤติ และบุคคลที่เข้าร่วมประชุมให้ได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนั้น ควรบัญญัติให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๒ วรรคสี่ และร่างมาตรา ๔๙ วรรคสอง โดยให้การกำหนดค่าตอบแทนต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง เพื่อให้การพิจารณา กำหนดค่าตอบแทนเป็นมาตรฐานเดียวกันและไม่เกิดความเหลื่อมล้ำ

(๓) กรณีตามร่างมาตรา ๔๗ ได้กำหนดให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นายจ้าง หรือสถานประกอบการที่จ้างบุคคลตามที่ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดเข้าทำงานโดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใด มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้หรือได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในปีภาษีนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น เนื่องจากกรณีนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๙ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย (นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง) ไว้ว่า การเสนอร่างกฎหมายในเรื่องใดที่ไม่ใช่กฎหมายภาษีอากร ไม่ให้มีบทบัญญัติกำหนดให้ยกเว้นภาษีอากรตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๒๔ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ ดังนั้น การกำหนดให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรโดยบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. จึงอาจขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

๒.๑๐ สำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. แต่มีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

(๑) ร่างมาตรา ๓๑ ซึ่งกำหนดให้ไม่ว่าเวลาใดก่อนมีคำพิพากษา ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของจำเลย ตลอดจนจนสภาพความผิด และเหตุอื่นอันควรปรานี พร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา ๑๓ แล้วรายงานต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาได้ โดยเมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว กฎหมายกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจได้ทุกคดีไม่ใช่เฉพาะแต่ความผิดเล็กน้อย รวมถึงในคดีที่ไม่สามารถรอการลงโทษได้ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของการแก้ไขกฎหมาย มาตราดังกล่าวและเพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงเห็นควรเพิ่มถ้อยคำว่า “และเพื่อประกอบการ พินิจในการกำหนดโทษ” ในร่างมาตรานี้ด้วย

(๒) ร่างมาตรา ๓๑ ซึ่งกำหนดให้ไม่ว่าเวลาใดก่อนมีคำพิพากษา ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจรายละเอียดต่าง ๆ ของจำเลย ตลอดจนจนสภาพความผิด และเหตุอื่นอันควรปรานี พร้อมความเห็นตามมาตรา ๑๓ แล้วรายงานต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาได้ เมื่อศาลได้รับรายงานและความคิดเห็นดังกล่าว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกพนักงานคุมประพฤติหรือจำเลยมาสอบถาม หรือสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะ และพินิจข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ และร่างมาตรา ๓๒ ซึ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะรับฟังรายงาน และความเห็นของพนักงานคุมประพฤติตามมาตรา ๓๑ โดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบ แต่ถ้าศาล

จะใช้รายงานและความเห็นเท่านั้นเป็นผลร้ายแก่จำเลย ให้ศาลแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ เมื่อจำเลยคัดค้าน พนักงานคุมประพฤติมีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อน และมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ร่างมาตรา ๓๑ และร่างมาตรา ๓๒ มีความเกี่ยวพันกัน กล่าวคือ กฎหมายกำหนดให้อำนาจศาลที่จะสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจในทุกประเภทคดีไม่เฉพาะแต่คดีที่เป็นความผิดเล็กน้อย ซึ่งคดีดังกล่าวจำเลยมักให้การปฏิเสธต่อผู้คดีและมีการสืบพยานบุคคล กรณีจึงอาจเกิดปัญหาว่า หากศาลสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจในกรณีดังกล่าวเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ แล้วข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรายงานการสืบเสาะและพินิจของจำเลยแตกต่างจากคำเบิกความของพยาน จะทำให้เกิดปัญหาในการรับฟังข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่รายงานการสืบเสาะและพินิจเป็นคุณหรือเป็นผลร้ายกับจำเลยมากกว่า แม้กฎหมายจะเปิดโอกาสให้พนักงานคุมประพฤติมีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบและจำเลยมีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างได้ แต่ในทางปฏิบัติปัจจุบันนี้ แม้เป็นคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพและไม่ต้องการสืบพยานประกอบ เมื่อเกิดกรณีที่รายงานการสืบเสาะและพินิจเป็นผลร้ายกับจำเลยมากกว่าคำฟ้อง ศาลมักไม่ใช้ดุลพินิจไต่สวนพนักงานคุมประพฤติ เนื่องจากอาจติดปัญหาข้อกฎหมายเรื่องพิพาทษาเกินกว่าคำขอหรือที่บรรยายมาในฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๒ วรรคแรก และยังทำให้เกิดความล่าช้า ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการกำหนดให้ชัดเจนว่า หากเป็นคดีที่มีการสืบพยานบุคคล พนักงานคุมประพฤติควรทำรายงานสืบเสาะและพินิจเฉพาะในหัวข้อใดบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องข้อเท็จจริงที่ได้จากรายงานการสืบเสาะและพินิจของจำเลยเกินคำขอหรือที่ไม่ได้กล่าวในฟ้อง ควรกำหนดวิธีการปฏิบัติในกรณีดังกล่าวให้ชัดเจนโดยไม่ให้ขัดกับหลักในการพิจารณาพิพาทษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๓) ร่างมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้ในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ สงเคราะห์บุคคลตามหมวดนี้ พนักงานคุมประพฤติอาจมอบหมายอาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาจมอบหมายส่งต่อความร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายบุคคล องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น เพื่อให้การติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ สงเคราะห์ การที่ร่างมาตรานี้กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติอาจมอบหมายส่งต่อความร่วมมือกับส่วนราชการในหน่วยงานต่าง ๆ ได้นั้น เป็นกรณีที่กฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานคุมประพฤติเป็นอย่างมาก อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากเป็นการใช้อำนาจของพนักงานคุมประพฤติไปเกี่ยวข้องกับส่วนราชการหรือองค์กรอื่น โดยที่ร่างมาตรานี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบหมายส่งความร่วมมือในกรณีดังกล่าวไว้แต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือองค์กรอื่น จึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบหมายส่งความร่วมมือในกรณีดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

(๔) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้พนักงานคุมประพฤติทำรายงานและความเห็นต่าง ๆ เช่น การสืบเสาะและพินิจ รายงานให้คณะกรรมการพักการลงโทษหรือคณะกรรมการลดวันต้องโทษจำคุกที่มีคำสั่งทราบเมื่อนักโทษเด็ดขาดไม่ปฏิบัติ

ตามเงื่อนไข เป็นต้น จึงควรพิจารณากำหนดความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติในกรณีทำรายงานเท็จหรือไม่ตรงต่อความเป็นจริงในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย เพื่อให้การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

(๕) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่พนักงานคุมประพฤติไว้เป็นอย่างมาก โดยในบางกรณีอาจเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องได้ เช่น ร่างมาตรา ๑๔ (๑) ซึ่งกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติอาศัยหรือทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องด้วย เป็นต้น จึงเห็นควรให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้มีความชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันว่า การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติจะเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติรับรองไว้ให้น้อยที่สุด

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. โดยได้นำความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาแล้วสรุปผลการพิจารณาได้ ดังนี้

๓.๑ บทนิยาม (ร่างมาตรา ๔) มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) แก้ไขบทนิยามคำว่า “ศาล” ให้หมายถึงศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา เพื่อให้มีความหมายกว้างขึ้น เนื่องจากศาลที่มีอำนาจสั่งคุมประพฤติไม่ได้จำกัดเฉพาะศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาเท่านั้น

(๒) เพิ่มเติมบทนิยามดังต่อไปนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

(๒.๑) บทนิยามคำว่า “การสืบเสาะและพินิจ” โดยให้หมายความว่าการแสวงหาข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจเพื่อประมวลข้อเท็จจริงจัดทำรายงานและความเห็นเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

(๒.๒) บทนิยามคำว่า “ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ” โดยให้หมายความว่ามีผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่นซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้เข้าสู่กระบวนการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติ

(๒.๓) บทนิยามคำว่า “การคุมความประพฤติ” โดยให้หมายความว่าการควบคุมและสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

(๒.๔) บทนิยามคำว่า “ผู้ถูกคุมความประพฤติ” โดยให้หมายความว่ามีผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่นที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจกำหนดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติภายใต้การคุมความประพฤติของพนักงานคุมประพฤติ

(๓) ตัดบทนิยามคำว่า “ผู้ประสานงาน” ออก เนื่องจากเป็นรายละเอียดและนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๓๘

(๔) แก้ไขบทนิยามคำว่า “อาสาสมัครคุมประพฤติ” โดยย้ายเรื่องการกำหนดให้ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอาสาสมัครคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ไปกำหนดเป็นบทเฉพาะกาล เนื่องจากเป็นการรองรับอาสาสมัครคุมประพฤติที่มีมาก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

๓.๒ หมวด ๑ คณะกรรมการคุมประพฤติ มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) แก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการแทนปลัดกระทรวงยุติธรรม และกำหนดให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการแทนรองปลัดกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกรมคุมประพฤติแล้ว เห็นว่าคณะกรรมการชุดนี้เป็นคณะกรรมการระดับนโยบายซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคุมประพฤติ ดังนั้น ประธานคณะกรรมการชุดนี้จึงควรเป็นรัฐมนตรี

นอกจากนี้ ได้แก้ไขให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ (ร่างมาตรา ๖)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

(๒.๑) เพิ่มเติมการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๗)

(๒.๒) แก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จากคราวละสองปีเป็นสามปี เพื่อให้มีระยะเวลาในการทำงานที่เหมาะสม และตัดการกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระอาจได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกได้ออก เนื่องจากไม่มีความจำเป็น เพราะตามหลักการของร่างฯ ไม่ห้ามแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระเป็นกรรมการอีก (ร่างมาตรา ๘)

(๒.๓) แก้ไขเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้สั่งให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิออกจากตำแหน่งแทนปลัดกระทรวงยุติธรรมตาม (๔) เนื่องจากได้มีการแก้ไขให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการแทนปลัดกระทรวงยุติธรรม และตัดเหตุการณ์พ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในกรณีที่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถตาม (๔) เดิม เป็นบุคคลล้มละลายตาม (๕) เดิม และได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษตาม (๖) เดิม ออก เนื่องจากได้นำไปกำหนดเป็นลักษณะต้องห้ามตาม (๓) (ร่างมาตรา ๙)

(๓) ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานคุมประพฤติ และให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรืออธิบดีกรมคุมประพฤติ ในการออกกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้แทนการกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขโครงสร้างของคณะกรรมการชุดนี้ที่เปลี่ยนเป็นคณะกรรมการระดับนโยบาย (ร่างมาตรา ๑๐)

๓.๓ หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติในการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น และแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำเล็กน้อย เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับถ้อยคำที่ใช้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น ใน (๖) ข้อความว่า “เก็บตัวอย่างส่วนประกอบของร่างกาย เช่น ปัสสาวะ” เป็น “เก็บตัวอย่างปัสสาวะหรือส่วนประกอบของร่างกาย” (ร่างมาตรา ๑๔)

ในการนี้ได้แก้ไขอำนาจของพนักงานคุมประพฤติในการเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติอาศัยหรือทำงานหรือมีความเกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้กระทำได้เฉพาะในกรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเท่านั้น เพื่อให้การใช้อำนาจของพนักงานคุมประพฤติอยู่ในขอบเขตที่จำเป็นและไม่เป็นการกระทบต่อสิทธิของประชาชนจนเกินไป (ร่างมาตรา ๑๕)

(๒) ตัดเรื่องการร้องขอต่อศาลเพื่อส่งตัวจำเลยมาให้พนักงานคุมประพฤติตามร่างมาตรา ๑๕ เดิม ออก เนื่องจากเป็นเรื่องการประสานงานกันและในทางปฏิบัติสามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว

(๓) แก้ไขเรื่องแบบบัตรประจำตัวพนักงานคุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแทนการกำหนดในระเบียบ เนื่องจากกฎหมายส่วนใหญ่จะกำหนดแบบบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๑๘)

(๔) แก้ไขหลักสูตรการฝึกอบรมพนักงานคุมประพฤติก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่จากเดิมที่กำหนดให้เป็นไปตามระเบียบกรมคุมประพฤติ เป็น ให้เป็นไปตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ โดยพนักงานคุมประพฤติที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้จะเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่ม ดังนั้น หลักสูตรดังกล่าวจึงควรมีมาตรฐานระดับสากล เพราะพนักงานคุมประพฤติที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ทุกคนจะเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่ม ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะพนักงานคุมประพฤติในกรมคุมประพฤติเท่านั้น (ร่างมาตรา ๒๐)

สำหรับการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังนั้น ได้แก้ไขให้เป็นไปตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน เพื่อให้สำนักงาน ก.พ. สามารถพิจารณากำหนดเงินเพิ่มของข้าราชการทั้งระบบได้อย่างเหมาะสม (ร่างมาตรา ๒๑)

(๕) แก้ไขให้ล่ามได้รับค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักเพิ่มขึ้นนอกจากค่าป่วยการ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๒๒)

๓.๔ หมวด ๓ การสืบเสาะและพินิจ การคุมความประพฤติ และการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ได้แก้ไขชื่อหมวดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) เพิ่มเติมการรองรับคำสั่งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ที่สั่งให้พนักงานคุมประเวทิดำเนินการสืบเสาะและพินิจในระยะเวลาที่แตกต่างจากที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด และกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติทำรายงานและเสนอความเห็นให้ศาล

พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคได้รับคำสั่ง รวมถึงกรณีที่สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคได้รับหนังสือจากกรมราชทัณฑ์ ให้ดำเนินการสืบเสาะและพินิจด้วย (ร่างมาตรา ๒๔)

(๒) เพิ่มเติมกรณีที่ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน จะต้องให้บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงด้วย เพื่อรองรับกรณีของเด็กเร่ร่อน (ร่างมาตรา ๒๕) รวมถึงการให้บุคคลดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูด้วย (ร่างมาตรา ๒๖)

(๓) เพิ่มเติมกรณีการจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู ให้คำนึงถึงแผนและเงื่อนไขที่กำหนดโดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาตีเยาวชนและครอบครัวด้วย เพื่อให้แผนดังกล่าวไม่ขัดแย้งกันและสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูได้ (ร่างมาตรา ๒๖)

(๔) แก้ไขกรณีที่พนักงานคุ้มครองความประพฤติไม่อาจดำเนินการเพื่อการคุ้มครองความประพฤติต่อไปได้หรือควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติว่า นอกจากการทำรายงานแล้ว ให้พนักงานคุ้มครองความประพฤติเสนอความเห็นต่อศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ เพื่อประกอบการพิจารณาของบุคคลดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๒๗)

(๕) ตัดการให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ผู้ได้รับการสงเคราะห์ออก เนื่องจากมีบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ได้รับการสงเคราะห์อยู่ในหมวด ๖ การสงเคราะห์ เป็นการเฉพาะแล้ว (ร่างมาตรา ๒๘)

(๖) ตัดกรณีที่กำหนดให้พนักงานคุ้มครองความประพฤติสั่งให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติทำงานบริการสังคมออก เนื่องจากการทำงานบริการสังคมเป็นอำนาจของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ซึ่งนอกจากอำนาจของบุคคลดังกล่าวแล้ว ควรให้เป็นความสมัครใจของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ นอกจากนี้ ได้แก้ไขถ้อยคำว่า “ทำงานบริการสังคม” โดยเพิ่มเติมถ้อยคำว่า “หรือสาธารณประโยชน์” ต่อท้ายถ้อยคำดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๒๙)

๓.๕ หมวด ๔ อำนาจของศาลเกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ ได้แก้ไขชื่อหมวด ๔ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวดนี้ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจของศาลในการคุ้มครองความประพฤติ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) เพิ่มเติมเหตุที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุ้มครองความประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจเพื่อนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ นอกจากเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาตามข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ประสงค์จะนำข้อมูลจากการสืบเสาะและพินิจมาใช้ในการพิจารณากำหนดโทษด้วย นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมอำนาจของศาลในการสั่งให้พนักงานคุ้มครองความประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจในเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับจำเลย เพื่อให้ศาลมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวจำเลยที่ครบถ้วน และกำหนดให้พนักงานคุ้มครองความประพฤติทำรายงานเพิ่มเติมจากการให้ความเห็นเสนอศาลเพื่อพิจารณาด้วย (ร่างมาตรา ๓๐)

(๒) แก้ไขให้ศาลอาจรับฟังรายงานและความเห็นของพนักงานคุ้มครองความประพฤติ โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานประกอบแทนพยานบุคคล เพื่อให้ศาลมีดุลพินิจในการรับฟังรายงานและความเห็นได้มากยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดเฉพาะการรับฟังพยานบุคคลเท่านั้น (ร่างมาตรา ๓๑)

(๓) แก้ไขถ้อยคำโดยกำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลมกับวิธีพิจารณาซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากการพิจารณาพิพากษาในพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งหากในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ ก็จะต้องกลับไปใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๓๕)

๓.๖ หมวด ๕ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) แก้ไขให้การพิจารณาจัดให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์คำนึงถึงผลกระทบต่อชุมชนด้วย เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ (ร่างมาตรา ๓๗)

(๒) กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติแต่งตั้งผู้ประสานงานซึ่งเป็นรายละเอียดที่กำหนดไว้ในความหมายของบทนิยามคำว่า “ผู้ประสานงาน” มากำหนดไว้ในร่างมาตรานี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น และแก้ไขให้ผู้ประสานงานที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมคุมประพฤติและบุคคลที่เข้าร่วมประชุม ได้รับคำตอบแทนตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง แทนการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงเนื่องจากกฎหมายส่วนใหญ่จะกำหนดคำตอบให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบ (ร่างมาตรา ๓๘)

๓.๗ หมวด ๖ การสงเคราะห์ มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) แก้ไขให้การสงเคราะห์ กำหนดให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐในการแสวงหาข้อเท็จจริง ติดตาม ดูแลเพิ่มขึ้น นอกจากการแนะนำ แก้ไขฟื้นฟู หรือการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามสมควร โดยให้หน่วยงานด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านแรงงาน ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ในการนี้กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติ สนับสนุนและส่งเสริมการสงเคราะห์ในด้านสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ด้านการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิต ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้ ได้นำหลักการที่กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน ตามร่างมาตรา ๔๒ วรรคสอง เดิม การออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การกำหนดมาตรฐาน และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ตามร่างมาตรา ๔๒ วรรคสาม เดิม และหลักการที่กำหนดให้รัฐสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับบุคคลดังกล่าวเข้าทำงาน ตามร่างมาตรา ๔๖ เดิม มากำหนดรวมไว้ในร่างมาตรานี้ เนื่องจากเป็นกระบวนการของการให้การสงเคราะห์ (ร่างมาตรา ๔๐)

(๒) แก้ไขการกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติให้การสงเคราะห์บุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายเป็นกฎกระทรวง เนื่องจากการกำหนดโดยกฎหมายนั้น มีความหมายกว้างเกินไป (ร่างมาตรา ๔๑)

(๓) ตัดเรื่องบ้านสงเคราะห์ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมคุมประพฤติ ตามร่างมาตรา ๔๔ เดิมออก เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ กำหนดว่าไม่ควรมีข้อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด

(๔) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจประกาศสถานที่ เพื่อให้การสงเคราะห์เฉพาะบุคคลตามมาตรา ๔๑ เท่านั้น เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นว่า สถานที่ เพื่อให้การสงเคราะห์นั้น จะใช้เพื่อการสงเคราะห์บุคคลตามมาตรา ๔๑ เท่านั้น และกำหนดให้สำนักงานคุมประพฤติให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานกับสถานที่ดังกล่าวตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เพื่อให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการ (ร่างมาตรา ๔๓)

(๕) ตัดเรื่องการกำหนดให้นายจ้างหรือสถานประกอบการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้หรือยกเว้นภาษีเงินได้ตามร่างมาตรา ๔๗ เดิมออก เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๙ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมายว่า การเสนอร่างกฎหมายในเรื่องใดที่ไม่ใช่กฎหมายภาษีอากรไม่ให้มีบทบัญญัติกำหนดให้ยกเว้นภาษีอากรตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร

๓.๘ หมวด ๗ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน ได้แก่ไขข้อหมวด เนื่องจากเนื้อหาในหมวดนั้นนอกจากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนแล้ว ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายหรือให้ความช่วยเหลือในภารกิจของกรมคุมประพฤติด้วย และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ตัดคำว่า “เครือข่ายบุคคล” ออก เนื่องจากไม่มีความชัดเจนว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง และแก้ไขให้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เฉพาะในภารกิจของกรมคุมประพฤติเท่านั้น (ร่างมาตรา ๔๔)

(๒) แก้ไขให้อาสาสมัครคุมประพฤติได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด แทนการกำหนดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เนื่องจากกฎหมายส่วนใหญ่จะกำหนดค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบ (ร่างมาตรา ๔๕)

๓.๙ หมวด ๘ บทกำหนดโทษ มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ตัดบทกำหนดโทษสำหรับผู้ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติตามร่างมาตรา ๕๐ เดิม ออก เนื่องจากเป็นความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๓๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว

(๒) ตัดบทกำหนดโทษสำหรับผู้ไม่ยอมให้ถ้อยคำ ไม่มาพบ หรือไม่ยอมส่งพยานหลักฐานให้พนักงานคุมประพฤติตามร่างมาตรา ๕๑ เดิม ออก เนื่องจากเป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๓๖๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว

(๓) ตัดข้อยกเว้นความผิดเนื่องจากการเปิดเผยความลับของผู้อื่น อันเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ สงเคราะห์ ออก เพราะได้กำหนดองค์ประกอบความผิดของร่างมาตรานี้ไว้แล้วว่าต้องเป็นการเปิดเผยข้อมูลนอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ของตน ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีข้อยกเว้นดังกล่าว (ร่างมาตรา ๔๖)

๓.๑๐ บทเฉพาะกาล มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ตัดบทเฉพาะกาลรองรับประกาศและคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ออก เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจออกประกาศหรือคำสั่ง และตัดถ้อยคำว่า “คำสั่ง” ในตอนท้ายของร่างฯ ออก เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจออกคำสั่ง (ร่างมาตรา ๔๗)

(๒) เพิ่มบทเฉพาะกาลรองรับให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (ร่างมาตรา ๔๘)

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และปรับปรุงสาระสำคัญให้ครอบคลุมภารกิจที่กรมคุมประพฤติดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานในระบบคุมประพฤติ ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน พัฒนาระบบการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งชุมชนและภาคประชาชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด อันจะทำให้การคุมประพฤติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๙

คำชี้แจงความจำเป็นในการตราร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.

๒. ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้ขอ

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

๓. ความจำเป็นมา

งานคุมประพฤติ (Probation) ได้นำมาใช้ในประเทศไทย เมื่อปีพ.ศ.๒๔๙๕ โดยนำมาใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน จนกระทั่งต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงได้นำมาใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ โดยอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคุมประพฤติกลาง สังกัดสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อรองรับมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาให้มีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์ กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ ตลอดจนวิธีดำเนินการคุมความประพฤติผู้กระทำผิดไว้ โดยศาลจะสั่งให้พนักงาน คุมประพฤติทำการสืบเสาะและพินิจจำเลยก่อนมีคำพิพากษา และทำรายงานเสนอศาลเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจในการลงโทษกับจำเลยได้อย่างเหมาะสม โดยหากศาลพิพากษาให้รอการลงโทษจะกำหนดเงื่อนไข การคุมความประพฤติจำเลยไว้โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติ

ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานผลการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ชัดถึงความสำเร็จ กล่าวคืองานคุมประพฤติช่วยป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรม และได้แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายสอดคล้องกับนโยบายของกรมคุมประพฤติในการ “คืนคนดีสู่สังคม” ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่ต้องถูกคุมขังในเรือนจำ ซึ่งนอกจากไม่เสียประวัติและไม่ต้องใช้จ่ายงบประมาณของรัฐในการสร้างเรือนจำเลี้ยงดูบุคคลเหล่านี้แล้ว ยังทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถสร้างผลผลิตจำนวนมากให้กับประเทศอีกด้วย แต่ปรากฏว่า ในปัจจุบันจากสภาพปัญหาวิกฤตของกระบวนการยุติธรรมที่มีคดีล้นระบบศาลและผู้ต้องขังล้นเรือนจำทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการพัฒนาทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมากขึ้น จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ กำหนดมาตรการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล โดยให้กรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุมความประพฤติขึ้นก่อนพิจารณาคดีขึ้นพิจารณาคดี และขึ้นหลังการพิจารณาของศาลทั้งผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในงานคุมประพฤติ จากเดิมที่งานคุมประพฤติปฏิบัติภายใต้คำสั่งของศาลได้ขยายไปสู่การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดอย่างครบวงจร ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และครอบคลุมทุกกลุ่มผู้กระทำผิดภารกิจที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ การคุมประพฤติเด็กและเยาวชน การคุมประพฤตินักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษ และการลดวันต้องโทษจำคุก รวมถึงการสงเคราะห์นักโทษที่พ้นโทษและผู้ถูกคุมความประพฤติ ที่พ้นจากการคุมความประพฤติ ซึ่งในอนาคตอาจมีกรณีที่ต้องดำเนินการคุมความประพฤติผู้กระทำผิดในชั้นชะลอการฟ้องตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ซึ่งจากภารกิจที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวทำให้ต้องมีการคิดค้นเครื่องมือใหม่ๆ ที่มีความทันสมัยเพื่อมาสนับสนุนการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อพัฒนาระบบงานคุมประพฤติ ทั้งในด้านการแสวงหาข้อเท็จจริงให้มีคุณภาพและมาตรฐาน พัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วยการคิดค้นโปรแกรมต่างๆ พัฒนาระบบการติดตาม ช่วยเหลือผู้กระทำผิด

ภายหลังปล่อยให้ผู้กระทำผิดกลับคืนเป็นพลเมืองดีของสังคม รวมถึงมีการนำอาสาสมัครคุมประพฤติ
เครือข่ายภาคีและภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด
โดยภารกิจที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดนี้ ยังไม่มีบทบาทบัญญัติของกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานตามภารกิจใหม่
บทบาทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยวิธีดำเนินการคุมความประพฤติและกฎหมายที่รับโอนมาไม่ครอบคลุม
ภาระงานประกอบกับเพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสม สมควรขยายกฎเกณฑ์และเงื่อนไข
การคุมประพฤติ จึงจำเป็นต้องยกเลิกกฎหมายว่าด้วยวิธีดำเนินการคุมความประพฤติ
ตามประมวลกฎหมายอาญาและยกร่างกฎหมายฉบับนี้รองรับการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมให้ชัดเจน

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑) เพื่อให้มีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
ตามมติคณะรัฐมนตรี และรองรับภารกิจใหม่ๆ ของกรมคุมประพฤติในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตั้ง
แต่ในชั้นก่อนฟ้อง ชั้นพิจารณาและชั้นหลังการพิจารณาคดีของศาล

๒) เพื่อขยายกฎเกณฑ์และเงื่อนไขคุมประพฤติ เพื่อให้ศาลสั่งสืบเสาะและพินิจจำเลย
ได้ทุกคดี

๓) เพื่อคุ้มครองดูแลประชาชน ที่ด้อยโอกาสทุกกลุ่มที่กระทำผิด สามารถกลับสู่สังคม
และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมถึงการดูแลผู้เสียหายที่ได้รับผลร้ายจากอาชญากรรม

๔) เพื่อป้องกันอาชญากรรมโดยนำทรัพยากรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
อาชญากรรม

๕) การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice)
ซึ่งเป็นยุติธรรมทางเลือกมาใช้ โดยที่เน้นการชดใช้เยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและสร้างความสำนึกผิด
และความรับผิดชอบของผู้กระทำผิดในการกระทำของตน

๖) เพื่อพัฒนาระบบงานคุมประพฤติ ระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ระบบการติดตาม
ช่วยเหลือผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย เพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับคืนเป็นพลเมืองดีของสังคม

๔.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

๔.๒.๑ กรอบความคิดของกฎหมายฉบับนี้

(๑) เป็นการบริหารจัดการระบบงานคุมประพฤติให้สอดคล้องประสานกับหน่วยงานอื่น
ในกระบวนการยุติธรรม

(๒) พัฒนาระบบมาตรการอื่นแทนโทษจำคุก

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการฟื้นฟูผู้กระทำผิด

๔.๒.๒ องค์ประกอบของกฎหมายฉบับนี้

(๑) กำหนดกลไกในการดำเนินงานในระบบงานคุมประพฤติ

(๒) กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติไว้ชัดเจน

(๓) กำหนดให้มีระบบการส่งต่อผู้กระทำผิดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

(๔) กำหนดให้มีอาสาสมัครและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๔.๒.๓ การเสนอกฎหมายฉบับนี้สังคมได้อะไร

(๑) กระบวนการยุติธรรมจะมีระบบการลงโทษผู้กระทำผิดด้วยวิธีอื่นแทนการจำคุก

(๒) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดส่งผล
ให้ผู้กระทำผิดกลับไปกระทำผิดซ้ำน้อยลง เป็นการคืนคนดีสู่สังคม

๔.๓ เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดวิธีการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วสมควรแก้ไขปรับปรุงให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยปรับปรุงบทบัญญัติให้อำนาจศาลสามารถสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจจำเลยได้ทุกคดีไม่เฉพาะแต่ความผิดเล็กน้อย เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสม เป็นการขยายกฎเกณฑ์และเงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติ นอกจากนี้ ปัจจุบันกรมคุมประพฤติซึ่งเป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติ ทั้งในชั้นการพิจารณาคดี และชั้นหลังการพิพากษาคดีของศาล ซึ่งเป็นภารกิจที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น ยังมีภารกิจใหม่ในการคุ้มครองประพฤติผู้กระทำผิด ที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ผู้ได้รับการพักการลงโทษ และการลดวันต้องโทษจำคุก การตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การจัดให้มีการทำงานบริการสังคม การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การให้การสงเคราะห์ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และจะมีการคุ้มครองประพฤติในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาลอีกด้วย แต่บทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุมภาระงานที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และบางกรณียังมีได้กำหนดให้อำนาจพนักงานคุมประพฤติไว้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของกรมคุมประพฤติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีกฎหมายรองรับภารกิจใหม่นั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๔.๔ มาตรการที่จะบรรลุลวัตถุประสงค์ของภารกิจ

การตราร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. เพื่อให้เป็นกฎหมายที่สามารถรองรับภารกิจทั้งหมดของกรมคุมประพฤติ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความครอบคลุม ชัดเจน อำนวยประโยชน์ให้หน่วยงาน ประชาชน กลุ่มผู้กระทำผิด ตลอดจนเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๔.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุลวัตถุประสงค์เดียวกัน

ไม่มี

๔.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้

เมื่อมีการตรากฎหมายฉบับนี้ จะทำให้กรมคุมประพฤติสามารถปฏิบัติงานภายใต้กรอบที่กฎหมายบัญญัติรองรับไว้ ทำให้ประชาชนผู้กระทำผิดได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และสามารถรับรู้ ถึงประโยชน์สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้

๔.๗ ใครเป็นผู้ทำภารกิจ

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้

๕. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติและขอบข่ายภารกิจของงานคุมประพฤติในปัจจุบันไว้ ครอบคลุมทุกภารกิจ ซึ่งหากไม่มีการกำหนดไว้แล้วจะทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติงานโดยไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับอำนาจหน้าที่

๖. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ได้มีการยกเลิกกฎหมายว่าด้วยวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา และนำมาแก้ไขใหม่ไว้ในกฎหมายฉบับนี้ จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายใด

๗. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ประโยชน์และความคุ้มค่าที่ได้รับจากการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้

งานคุ้มครองผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ได้เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยปฏิบัติงานในการให้โอกาสผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ที่กระทำความผิดให้ไม่ต้องรับโทษจำคุก โดยศาลจะใช้ดุลพินิจพิจารณาให้รอการลงโทษจำคุกไว้โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ ที่มีพนักงานคุ้มครองเป็นผู้กำกับดูแล นับตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันงานคุ้มครองผู้กระทำความผิดได้มีส่วนช่วยเหลือสังคมและสนับสนุนต่อการพัฒนาประเทศตามกรอบแนวทางของกฎหมายฉบับนี้ คือ

๑) รัฐสามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่

งานคุ้มครองผู้กระทำความผิดช่วยให้ศาล คณะกรรมการพักการลงโทษ และลดวันต้องโทษ ได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยและผู้พักการลงโทษและลดวันต้องโทษในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติ ภูมิหลังทางสังคม ประวัติการกระทำความผิด สาเหตุแห่งการกระทำความผิดเพื่อใช้ประกอบการดุลพินิจ อย่างเป็นธรรมและเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายเพื่อคัดกรองบุคคลที่มีความเหมาะสมออกสู่สังคม

๒) ป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม

ผู้กระทำความผิดจะได้รับการดูแล แก้ไขฟื้นฟูจากพนักงานคุ้มครองความประพฤติ อาสาสมัครคุ้มครองความประพฤติ และเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ให้สามารถกลับคืนสู่สังคม (Reintegration) และดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

๓) ประหยัดงบประมาณของรัฐ

ปัจจุบันรัฐต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณในการสร้างเรือนจำและเลี้ยงดูนักโทษ ในเรือนจำเป็นเงินจำนวนมาก การไม่ต้องถูกจำคุกโดยคุ้มครองความประพฤติไว้ หรือให้พักการลงโทษ และลดวันต้องโทษทำให้ลดความแออัดของเรือนจำลง ประหยัดงบประมาณ ทำให้เรือนจำเหมาะสมสำหรับเป็นสถานที่แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดร้ายแรงหรือผู้กระทำความผิดติดนิสัยได้มากขึ้น

๔) ลดปัญหาสังคม

ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข ประองตองสมานฉันท์และยอมรับผู้กระทำความผิดมากขึ้น โดยนำแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของไทยมาใช้

๘. ความพร้อมของรัฐ

กรมคุ้มครองผู้กระทำความผิด มีความพร้อมในการดำเนินการ

ภายหลังจากได้รับโอนงานตามมติคณะรัฐมนตรี กรมคุ้มครองผู้กระทำความผิดได้ดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ พร้อมทั้งขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และการจัดสรรอัตรากำลังจากสำนักงบประมาณ และ สำนักงาน ก.พ. ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเป็นการภายใน เพื่อรองรับภารกิจงานคุ้มครองผู้กระทำความผิดเด็กและเยาวชน และหน่วยงานรองรับการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด และขยายโครงสร้างสำนักงานคุ้มครองผู้กระทำความผิดอย่างทั่วถึงครบทุกจังหวัด และสำนักงานคุ้มครองผู้กระทำความผิดสาขาระดับอำเภอ

ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย กรมคุมประพฤติ กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังนี้

๑) ด้านพัฒนาบุคลากร

กรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด จึงมีบุคลากรที่มีความรู้ และความชำนาญในการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้ ปัจจุบันได้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรของกรมคุมประพฤติเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างต่อเนื่องโดยได้จัดให้มีการอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานคุมประพฤติ การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเด็กและเยาวชน การจัดทำคู่มือการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ การอบรมและพัฒนาทักษะงานคุมประพฤติเฉพาะด้าน รวมถึงการพิจารณาจัดส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น

๒) ด้านการประชาสัมพันธ์

ได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์แนวคิด ตามโครงการต่างๆให้ประชาชนและผู้สนใจได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตามโครงการประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติโดยเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต ผ่านทางรายการสถานีวิทยุและโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ นอกจากนี้ ได้มีการสำรวจความเห็นของประชาชนทั่วไป ปรากฏว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและรู้จักงานคุมประพฤติและโครงการต่างๆ ของกรมคุมประพฤติเป็นอย่างดี

๓) วิธีการทำงาน การตรวจสอบและการประเมินผลสัมฤทธิ์

มีระบบการทำงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มุ่งเน้นการคืนคนดีสู่สังคมมีระบบการตรวจสอบที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยได้มีการจัดให้มีการทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในระดับรองลงไป และกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละด้านมาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน

๙. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจในการตราอนุบัญญัติเป็นกฎกระทรวง ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญเข้าข่ายกระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลเพื่อให้เกิดความโปร่งใสชัดเจน ในส่วนที่เป็นรายละเอียด วิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานและจะออกเป็นระเบียบและแนวทาง ทั้งนี้ เป็นไปตามกรอบของกฎหมายแม่บทบัญญัติไว้โดยไม่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐและเพิ่มภาระแก่ประชาชน

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายคุมประพฤติ โดยได้มีการเชิญนักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมวิพากษ์แสดงความคิดเห็นกฎหมายฉบับนี้ หลังจากที่ได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงกฎหมายสมบูรณ์แล้วอีกทั้งได้มีการรับฟังความคิดเห็น (ประชาพิจารณ์) ด้วยแล้ว

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมคุมประพฤติ

วิสัยทัศน์ (vision)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กรมคุมประพฤติเป็นองค์กรหลักในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยระบบบังคับรักษาสันับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมด้วยเครือข่ายชุมชน มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอวัฒนธรรมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการบริหารงานยุติธรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด มีบุคลากรที่มีคุณภาพเป็นมืออาชีพและรักการให้บริการ ตลอดจนมีวัฒนธรรมองค์กรที่โดดเด่น เป็นที่ประจักษ์ในด้านความซื่อสัตย์สุจริตเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการทำงานที่โปร่งใสได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ประวัติความเป็นมา

ประเทศไทยเริ่มมีการนำระบบคุมประพฤตินำมาใช้เป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยมาใช้กับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนก่อน ส่วนผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ นั้นแม้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๕๖, ๕๗ และ ๕๘ จะได้บัญญัติถึงวิธีการเกี่ยวกับการคุมประพฤติไว้แต่อย่างไรก็ตามศาลคงใช้มาตรการรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษเพียงอย่างเดียวโดยไม่ใช้วิธีการคุมความประพฤติ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลได้

จนกระทั่งรัฐบาลได้ผ่านพระราชบัญญัติวิธีการดำเนินการคุมความประพฤติ ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และได้มีการจัดตั้งสำนักงานคุมประพฤติกลาง ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับกอง สังกัดสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม และได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๒ โดยดำเนินการในกรุงเทพมหานครก่อน จนปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ และเพื่อเป็นการให้โอกาสแก่ประชาชนในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ให้ได้รับประโยชน์จากวิธีการคุมความประพฤติ จึงได้มีการเปิดดำเนินการสำนักงานคุมประพฤติในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ เนื่องจากมีการขยายงานออกสู่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น จึงให้สำนักงานคุมประพฤติกลางมีปริมาณงาน ขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สำนักงานคุมประพฤติกลางจึงได้รับการยกฐานะ

ให้เป็น “กรมคุมประพฤติ” เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการบริหาร บางส่วนของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรมไปเป็นของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๓๕

ในอดีตภาระหน้าที่การคุมประพฤติผู้กระทำผิดในประเทศไทยยังคงมีหน่วยงานรับผิดชอบ อยู่หลายหน่วยงานทั้งกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลัก ในการคุมความประพฤติ ผู้กระทำผิดทั้งในชั้นก่อนฟ้องชั้นการพิจารณาคดีของศาล และชั้นภายหลังศาล มีคำพิพากษา ซึ่งส่งผลให้โครงสร้างของกรมคุมประพฤติใหม่ตามแนวทางการปฏิรูประชาการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ มีความครอบคลุมถึงการคุมความประพฤติผู้ต้องหาและผู้กระทำผิด ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมซึ่งนำมาสู่กลไกในการที่จะพัฒนางานคุมประพฤติให้เป็นระบบ และมีทิศทางที่ชัดเจนต่อไป

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวง

๑. ดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ควบคุมและสอดส่อง แก้ไขฟื้นฟู และสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ในชั้นก่อนฟ้อง ชั้นพิจารณาคดีของศาล และภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาตามที่กฎหมายกำหนด
๒. ดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับรักษาตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
๓. ส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชน
๔. พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน
๕. จัดทำและประสานแผนงานของกรมให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนแม่บท ของกระทรวง รวมทั้งเร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด
๖. เสริมสร้าง สนับสนุน และประสานงานให้ชุมชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นเครือข่ายในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด
๗. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

แนะนำงานคุมประพฤติ

การคุมประพฤติเป็นมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ด้วยวิธีการไม่ควบคุมตัว โดยการกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ เพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมตามปกติ การคุมประพฤติจึงเป็นวิธีที่เปลี่ยนแนวความคิดจากวิธีการลงโทษมาเป็นวิธีการบำบัดฟื้นฟู และจากการลงโทษจำคุกมาเป็นทางเลือกโทษจำคุก โดยมีพนักงานคุมประพฤติคอยดูแลช่วยเหลือ

ให้บุคคลดังกล่าวสามารถแก้ไขปรับปรุงนิสัยและความประพฤติของตน ภายใต้การช่วยเหลือของชุมชน เฉพาะอย่างยิ่งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิด ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้สามารถลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ได้อย่างชัดเจน

งานคุมประพฤติเป็นงานที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในขั้นตอน ทั้งก่อนพิพากษาคดีของศาล หลังการพิพากษาคดีและในกรณีที่ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ระยะเวลาหนึ่ง และได้รับโอกาสการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษผู้ต้องขังรายดังกล่าว ก็จะต้องถูกคุมความประพฤติไว้เช่นกัน ในการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนดังกล่าวมีพนักงานคุมประพฤติ (Probation Officer) เป็นผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งการที่จะให้การแก้ไขฟื้นฟูบรรลุลักษณะอย่างแท้จริง จะต้องประกอบด้วย กระบวนการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับจำเลย (Social Investigation) และกระบวนการควบคุมและสอดส่อง (Supervision) ซึ่งพนักงานคุมประพฤติ จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือดูแลผู้กระทำผิดนั้น ๆ โดยการนำทรัพยากรในชุมชนเข้ามาช่วยเหลือ เรียกว่า งานกิจกรรมชุมชน (Community Affairs) โดยมุ่งหวังให้ผู้กระทำผิดกลับตนเป็นพลเมืองดี และกลับคืนสู่ชุมชนอย่างมีคุณค่าต่อไป

งานสืบเสาะและพินิจ

การสืบเสาะและพินิจ เป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและภูมิหลัง ทางสังคมรวมทั้งพฤติการณ์คดีของผู้กระทำผิด แล้วนำข้อเท็จจริงที่ได้มาประมวล วิเคราะห์ ทำรายงาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการการลงโทษที่เหมาะสม การแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสม กับผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมเป็นสำคัญ

ปัจจุบันกรมคุมประพฤติดำเนินการและความรับผิดชอบในการสืบเสาะและพินิจ ผู้กระทำผิดใน ๒ ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม คือ

๑. ขั้นตอนของศาล: ก่อนการพิพากษาคดี เป็นการสืบเสาะและพินิจจำเลยตามคำสั่งศาล เพื่อศาลจักได้ใช้ข้อมูลและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติในรายงานสืบเสาะและพินิจ ประกอบดุลยพินิจในการพิพากษาเพื่อลงโทษจำเลยแต่ละรายอย่างเหมาะสมต่อไป

๒. ขั้นตอนของราชทัณฑ์: หลังการถูกลงโทษจำคุกมาแล้วระยะหนึ่ง ในกรณีที่นักโทษ เต็ดขาดต้องโทษในเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น หรือไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและสามารถพิสูจน์ได้ว่า เขาเหล่านั้นสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อสังคม จะได้รับการพิจารณาให้พักการลงโทษ ในขั้นตอนนี้ พนักงานคุมประพฤติต้องสืบเสาะข้อมูลทางสังคม เพื่อประกอบดุลยพินิจของคณะกรรมการ พักการลงโทษว่าผู้ต้องขังรายนั้น ๆสมควรได้รับการพักการลงโทษหรือไม่

ในอนาคต หากมาตรการชะลอการฟ้องซึ่งเป็นกระบวนการในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาลได้รับการประกาศเป็นกฎหมายแล้ว ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นสมควรอาจมีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะ เพื่อประกอบดุลพินิจในการสั่งใช้มาตรการชะลอการฟ้องผู้กระทำผิดด้วย

วัตถุประสงค์ของงานสืบเสาะและพินิจ

๑. เพื่อเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับมาตรการการลงโทษ หรือการปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมเป็นสำคัญ

๒. เพื่อประโยชน์ในการวางแผนแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย

งานสืบเสาะและพินิจ

การควบคุมและสอดส่องเป็นกระบวนการติดตาม ดูแลให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่อยู่ระหว่างการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชนภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติ เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดเหล่านั้นสามารถปรับปรุงแก้ไขนิสัยความประพฤติ และปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติต่อไปตลอดจนไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้คอยควบคุมดูแลและติดตามเยี่ยมเยียน เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ตักเตือน ช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตด้านการปรับตัว นิสัยความประพฤติ การศึกษา งานอาชีพ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ด้วยการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหาและความต้องการเป็นรายบุคคล โดยอาศัยเทคนิควิธีต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา การบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิตใจการให้ความรู้ การฝึกอาชีพ การปรับพฤติกรรม รวมทั้งให้การสงเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ

ปัจจุบันผู้กระทำผิดที่อยู่ภายใต้การควบคุมและสอดส่องของกรมคุมประพฤติแบ่งเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ ได้อีก

๑. ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไป) ที่ศาลพิพากษา รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษจำคุก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖

๒. ผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชนที่ศาลเห็นควรใช้วิธีการคุมประพฤติ ซึ่งมี ๔ กลุ่ม คือ

๒.๑ เด็กหรือเยาวชนที่พิพากษาแล้วว่าไม่มีความผิด แต่มีความประพฤติเสียหาย

๒.๒ เด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิด แต่ศาลเห็นควรให้โอกาสแก้ไขปรับปรุงตนเอง จึงให้รอการลงโทษไว้

๒.๓ เด็กหรือเยาวชนที่ศาลเห็นสมควรส่งเข้าสถานฝึกอบรมโดยกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำ สูง ศาลอาจปล่อยไปโดยมีเงื่อนไข ให้คุมความประพฤติ

๒.๔ เด็กหรือเยาวชนที่ศาลส่งเข้าสถานฝึกและอบรม เมื่อครบกำหนดปล่อยตัวแล้ว ศาลเห็นสมควรให้วางเงื่อนไขคุมความประพฤติต่อไปอีกระยะหนึ่งต่อไป

๓. ผู้กระทำผิดที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับโทษมาแล้วตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๗๙ มาตรา ๓๒ และได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติของผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ

นอกจากนี้ ในอนาคตหากมาตรการชะลอการฟ้องซึ่งเป็นกระบวนการในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาลได้รับการประกาศเป็นกฎหมายแล้วผู้กระทำผิดที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้ชะลอการฟ้อง และกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติก็จะเป็นผู้กระทำผิดอีกกลุ่มหนึ่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมและสอดส่องนี้เช่นกัน

งานคุมประพฤติเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด แต่อยู่ในวิสัยที่สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ ศาลจะใช้วิธีการรอกการลงโทษหรือปล่อยตัวออกจากสถานฝึกอบรมโดยใช้วิธีการคุมความประพฤติ ซึ่งมีเงื่อนไขให้เด็กและเยาวชนต้องปฏิบัติตาม ดังนี้

๑. ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ
๒. ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพให้เป็นกิจจะลักษณะ
๓. ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือความประพฤติได้อันอาจนำไปสู่การกระทำผิด

ในทำนองเดียวกันอีก

๔. ให้ไปรับการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือทางจิตหรือความเจ็บป่วยอื่น

๕. เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้มีการกระทำผิดอีก เช่น กำหนดให้ทำงานบริการสังคมตามที่ศาลเห็นสมควร โดยอยู่ในความดูแลของกรมคุมประพฤติ

ปัจจุบัน กรมคุมประพฤติมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี โดยติดตามดูแลในระหว่างที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้กลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัวและดูแลให้ความช่วยเหลือแนะนำให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ หากปฏิบัติตามครบถ้วนและไม่กลับไปกระทำผิดอีกก็จะพ้นจากการคุมประพฤติไปด้วยดี

งานบริการสังคม

ความเป็นมา

การทำงานบริการสังคม หรือการทำงานสาธารณประโยชน์ในความรับผิดชอบของ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม หมายถึง การที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนดให้ผู้กระทำผิด ในคดีอาญาต้องทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือผู้เสียหายโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนภายใต้ ความยินยอมหรือคำร้องขอทำงานบริการสังคมของผู้กระทำผิด นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดยังสามารถกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นวิธีการหนึ่งในระหว่างฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม

๑. เพื่อกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดตระหนักถึงความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อผู้อื่น และสังคมมากยิ่งขึ้น เกิดความภาคภูมิใจว่ายังมีคุณค่าและสังคมยอมรับว่าผู้กระทำผิดมีความสำนึกตัว และยังทำคุณประโยชน์ต่อผู้อื่น
๒. ผู้กระทำผิดได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ ความมีวินัย ตลอดจนรู้จักใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์
๓. เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้ชดเชยความเสียหายที่ก่อขึ้นด้วยการทำงานที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้อื่นและสังคม
๔. เป็นการนำมาตรการทางเลือกอื่นมาใช้แทนวิธีการลงโทษจำคุกหรือโทษปรับ โดยการจำกัดเสรีภาพ จำกัดเวลาพักผ่อนส่วนตัว และให้ทำงานที่เป็นประโยชน์แก่สังคม

รูปแบบการทำงานบริการสังคม

๑. การทำงานบริการสังคมแบบรายบุคคล หมายถึง การจัดให้ผู้กระทำผิดแต่ละคนไปทำงาน บริการสังคมตามหน่วยงานภาคีตามความรู้ ความสามารถ หรือการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงาน หรือชุมชน
๒. การทำงานบริการสังคมแบบกลุ่ม หมายถึง การจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยฝึกทักษะด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นให้ดีขึ้น หรือเป็นการทำงาน ตามความต้องการของชุมชนที่ลักษณะงานต้องใช้คนจำนวนมาก หรือเพื่อส่งเสริมการยอมรับ และความสัมพันธ์อันดี

กิจกรรม การทำงานบริการสังคม มีหลากหลายประเภท อาทิ การพัฒนาหรือทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ท่องเที่ยว การปลูก และดูแลสวนป่าหรือสวนสาธารณะ การช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวก หรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ เด็กกำพร้า คนชรา ในสถานสงเคราะห์ หรือผู้ป่วยในสถานพยาบาล การสอนกีฬา ฝึกสอนวิชาชีพอื่น ๆ เช่น สอนซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้ารถจักรยานยนต์ และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การทำงานในท้องสมุด การทำสื่อกิจกรรม จรรยาบรรณ การบริจาคโลหิต งานอาสาสมัครช่วยผู้ประสบภัย หรือร่วมรณรงค์ป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับคืออะไร คือ ทางเลือกของผู้กระทำผิดที่ถูศาลพิพากษาลงโทษปรับไม่เกิน ๘๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่มีเงินเสียค่าปรับต้องทำงานบริการสังคมทดแทนให้แก่สังคม ชุมชน หรือองค์กรสาธารณกุศลที่ไม่แสวงหาผลกำไร โดยถืออัตราหักค่าปรับวันละ ๒๐๐ บาท

ผู้ใดที่มีสิทธิ์ขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

ผู้มีสิทธิทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๐/๑ ต้องไม่ใช่นิติบุคคลและเป็นกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกิน ๘๐,๐๐๐ บาท และบุคคลนั้นไม่มีเงินจ่ายค่าปรับ

ศาลจะมีคำสั่งทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับอย่างไร มี ๒ กรณี คือ

๑. เมื่อศาลสอบถามและแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับและผู้ต้องโทษปรับต้องการทำงานบริการสังคมแทนก็สามารถยื่นคำร้องตามแบบ บ.ส.๑ โดยศาลจะจัดให้มีการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกในการจัดทำคำร้องและประวัติตามแบบ บ.ส.๒ เพื่อยื่นคำร้อง ซึ่งศาลอาจมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมได้เลย โดยไม่ต้องถูกนำตัวไปกักขัง

๒. ผู้ต้องโทษปรับที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษปรับ แต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับและมีความประสงค์จะทำงานบริการสังคมแทนในภายหลังสามารถยื่นคำร้อง (ซึ่งให้ผู้เกี่ยวข้องขอรับแบบฟอร์มได้จากฝ่ายประชาสัมพันธ์ศาล) โดยแจ้งความต้องการขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับลงในแบบคำร้อง (แบบ บ.ส.๑) และกรอกประวัติส่วนตัวลงในแบบประวัติจำเลย (บ.ส.๒) แล้วยื่นต่อศาล

การอนุญาตหรือไม่อนุญาต ศาลจะพิจารณาจากอะไร

ศาลจะพิจารณาจากฐานะการเงิน ประวัติส่วนตัว ครอบครัว สภาพแวดล้อม ประวัติการทำความผิด และสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับ รวมถึงประโยชน์ส่วนรวมที่เกิดจากการทำงานบริการสังคม

ใครเป็นผู้ดูแลการทำงานบริการสังคม

ศาลจะสั่งให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานของรัฐ องค์กรสาธารณกุศล ที่ไม่แสวงหาผลกำไรเป็นผู้ดูแลการทำงาน

การกำหนดประเภทของงานและระยะเวลาทำงาน พิจารณาจากอะไร

ศาลจะพิจารณาจากเพศ อายุ ประวัติ การนับถือศาสนา ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ หรือสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับ ทั้งนี้ เพื่อความเหมาะสมและไม่เป็นการสร้างภาระกับผู้ต้องโทษปรับมากเกินไป ซึ่งรายละเอียดได้กำหนดไว้ในระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมง ที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวันและแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมฯ พ.ศ. ๒๕๕๖

บทบาทของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการดำเนินการให้ผู้ต้องโทษปรับ ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ ตามคำสั่งศาลโดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ดูแลและดำเนินการจัดให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

หลักพิจารณาการจัดกิจกรรมการทำงานบริการสังคม

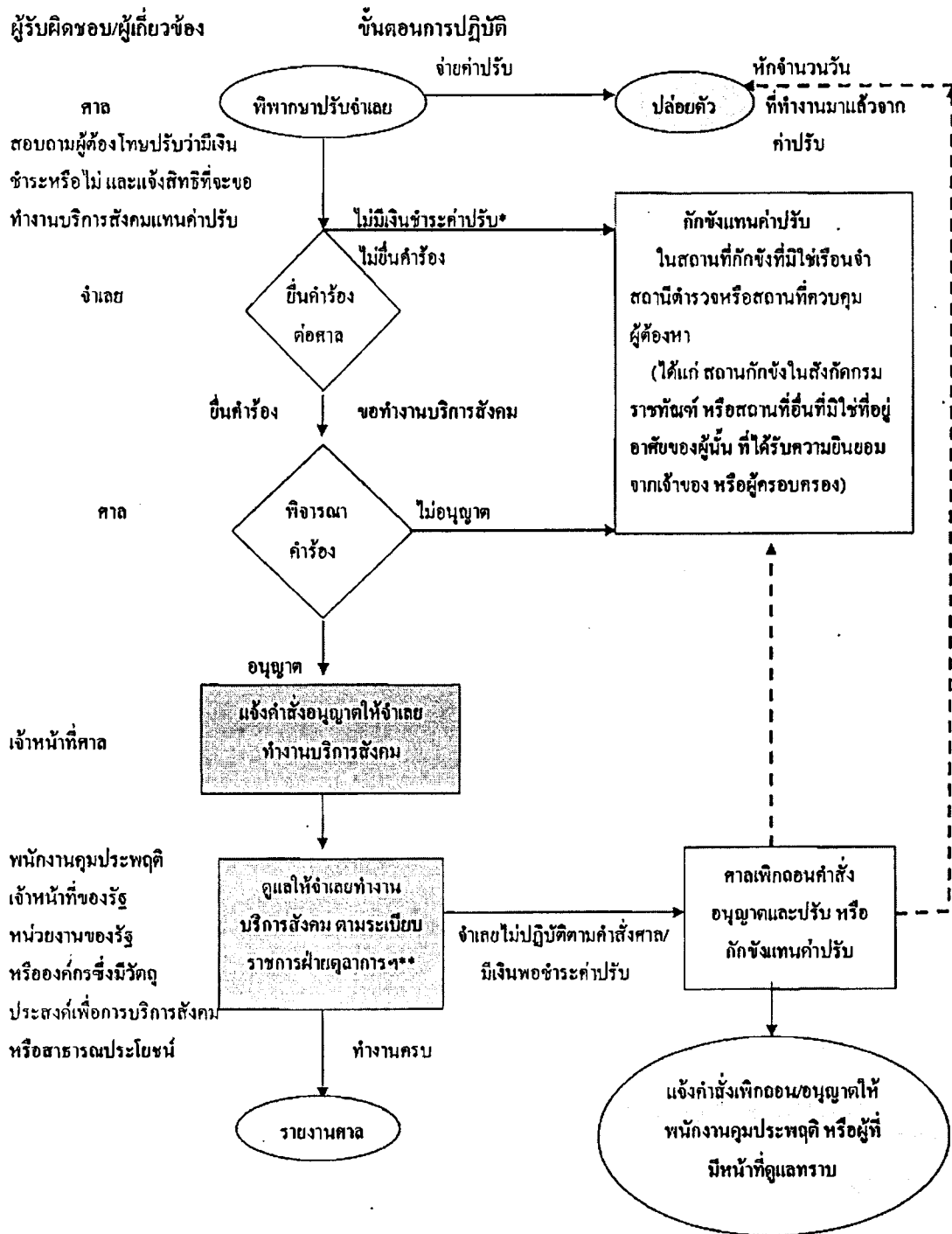
- พิจารณาจากฐานความผิดเงื่อนไข หรือคำสั่งของศาล/อนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
- พิจารณาลักษณะนิสัย ความประพฤติ ความสนใจ ความรู้ ทักษะความสามารถทั่วไปและความสามารถพิเศษ รวมทั้งการศึกษาและการประกอบอาชีพ
- งานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ใช่งานที่เสี่ยงภัย เช่น การทำงานในที่สูง หรือเกี่ยวข้องกับเครื่องจักรหรือสารเคมีที่เป็นอันตราย ฯลฯ

ความสำคัญของหน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคม

หน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคม เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร โดยสำนักงานคุมประพฤติติดต่อขอความร่วมมือและตกลงให้เป็นสถานที่ที่ผู้กระทำผิดจะไปทำงานหรือทำกิจกรรมด้านต่างๆ ตามลักษณะประเภทงานที่เหมาะสม ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีความสำคัญต่อกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดได้ทำงานชดเชยตอบแทนสังคม เกิดจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นคนดีของสังคมได้ต่อไป

หน่วยงานหรือองค์กรใดที่สนใจ สามารถแจ้งความประสงค์สมัครเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคมได้ที่ กรมคุมประพฤติ และสำนักงานคุมประพฤติทุกแห่ง

แผนภูมิกระบวนการทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

* ผู้ต้องโทษปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท และมีโชินิตบุคคล (ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๐/๑)

** แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนและประเภทงานเป็นไปตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาล
ยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวันฯ พ.ศ. ๒๕๔๖

การคุ้มครองผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน^{*}

การคุ้มครองผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในประเทศไทย เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง) และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง (ปัจจุบันยกฐานะเป็นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด รวมทั้งการคุ้มครองผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ หลังจากนั้นจึงมีการขยายการดำเนินงานในลักษณะเดียวกันไปสู่ภูมิภาคครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับแนวทางรูปแบบการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้กระทำผิด โดยกำหนดให้กรมคุ้มครองผู้กระทำผิดเป็นหน่วยงานหลักในการคุ้มครองผู้กระทำผิดทั้งในชั้นก่อน ระหว่างและหลังการพิจารณาคดีของศาลทั้งกับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ และภายหลังจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดให้โอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้เป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมคุ้มครองผู้กระทำผิด กระทรวงยุติธรรม โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา จากกรณีดังกล่าวจึงมีผลให้ กรมคุ้มครองผู้กระทำผิดต้องรับโอนภารกิจคุ้มครองผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชนจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมาดำเนินการเฉพาะการดำเนินงานในขั้นตอนของการควบคุมและสอดส่อง ส่วนการดำเนินงานในขั้นตอนของการสืบเสาะและพินิจยังคงเป็นภารกิจในความรับผิดชอบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเช่นเดิม ทั้งนี้ได้มีการส่ง-รับมอบงานคุ้มครองผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชนมาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖

ปัจจุบันการคุ้มครองผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชน เฉพาะในส่วนของการคุ้มครองผู้กระทำผิดหรือการควบคุมและสอดส่อง จึงเป็นภารกิจในความรับผิดชอบดำเนินการของกรมคุ้มครองผู้กระทำผิด กระทรวงยุติธรรม โดยมีพนักงานคุ้มครองผู้กระทำผิดในสังกัดสำนักงานคุ้มครองผู้กระทำผิดจังหวัด/ประจำศาลทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๑๐๗ สำนักงาน เป็นผู้ทำหน้าที่ควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนดังกล่าว

^{*} ที่มา: เว็บไซต์ สำนักงานคุ้มครองผู้กระทำผิดจังหวัดเชียงใหม่, สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://210.246.159.136/chiangmai/index.php/m-publicdocs/ml-brochure/2016-03-14-07-43-23/2016-03-14-08-12-40>.

ความหมาย

การคุ้มครองประพฤติกเด็กและเยาวชน คือ กระบวนการติดตาม ควบคุมดูแล ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งถูกกำหนดเงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติก โดยมีพนักงานคุ้มครองประพฤติกเป็นผู้ควบคุมดูแล แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนในเรื่องความประพฤติ การศึกษา การประกอบอาชีพ หรือเรื่องอื่น ๆ ด้วยวิธีการแก้ไขฟื้นฟูตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติก ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ สามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองประพฤติกเด็กและเยาวชน มีดังนี้

๑. เพื่อแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามสภาพปัญหาและความต้องการ
๒. เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้สามารถดำเนินชีวิตและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ
๓. เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพและความปลอดภัยของชุมชน

ประเภทของการคุ้มครองประพฤติกเด็กและเยาวชน

การคุ้มครองประพฤติกเด็กและเยาวชนจะเริ่มขึ้นหลังจากศาลเยาวชนและครอบครัวมีคำสั่งให้พนักงานคุ้มครองประพฤติกคุ้มครองประพฤติกเด็กและเยาวชน โดยแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ การคุ้มครองประพฤติกก่อนและหลังศาลมีคำพิพากษา

๑. การคุ้มครองประพฤติกก่อนศาลมีคำพิพากษา

การคุ้มครองประพฤติกก่อนศาลมีคำพิพากษา หมายถึง การที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนสั่งใช้การคุ้มครองประพฤติกเด็กและเยาวชนตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๓๒ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษาหรือปิดामารดาผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยร้องขอ เมื่อศาลสอบถามผู้เสียหายแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวเด็กและเยาวชนชั่วคราวแล้วมอบตัวเด็กและเยาวชนนั้นให้บุคคลดังกล่าวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยกำหนดเงื่อนไขหรือให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย อันได้แก่ การเปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุ้มครองประพฤติก ซึ่งศาลจะกำหนดเงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติกข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ด้วยก็ได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒(๒) ประกอบกับรายละเอียดของเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติกที่ศาลจะกำหนดได้ ๑-๘ ข้อ ระยะเวลาการคุ้มครองประพฤติกที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติที่จะต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ ๒๔ ปีบริบูรณ์ และการแก้ไขเพิ่มเติม

หรือเพิกถอน หรือเพิ่มเติมเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ว่า ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นเปลี่ยนแปลงไป ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๘ ประกอบกับการกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ทำหน้าที่ดำเนินการคุมประพฤติเด็กหรือเยาวชน และถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุ้มครองความประพฤติที่ศาลกำหนดศาลจะสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการอบรมในสถานพินิจเป็นเวลาไม่เกินกว่า ๑ ปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้น มีอายุ ๒๔ ปีบริบูรณ์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๙

ทั้งนี้โดยที่การสั่งใช้วิธีการคุ้มครองความประพฤติตามมาตรา ๑๓๒ นี้ จะมีลักษณะเป็นเพียงคำสั่งชั่วคราว เพื่อเป็นประโยชน์ให้ศาลได้รับทราบข้อมูลภูมิหลังของเด็กหรือเยาวชน หรือพฤติการณ์ของเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่ให้คุ้มครองความประพฤติไว้ว่าเป็นผลดีหรือไม่เพียงใด เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการใช้ดุลพินิจในการพิพากษาคดีให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนรายนั้น ๆ ได้เหมาะสมยิ่งขึ้นในภายหลัง

การคุ้มครองความประพฤติในชั้นตอนนี้จึงเป็นการสั่งใช้มาตรการคุมประพฤติก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา ซึ่งมีนัยที่เป็นไปเพื่อแก้ไขฟื้นฟูนิสัยความประพฤติของเด็กและเยาวชนโดยยังไม่ต้องมีคำพิพากษาเด็กและเยาวชนก่อนแต่อย่างใด การคุ้มครองความประพฤติเด็กและเยาวชนในกรณีนี้จึงเป็นไปเพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเองและป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนหวนกลับไปมีพฤติกรรมนิสัยในทางที่เสียหายหรือกระทำผิดกฎหมายซ้ำขึ้นใหม่อีกต่อไป

การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติเด็กและเยาวชนในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้คุ้มครองความประพฤติก่อนมีคำพิพากษา โดยทั่วไปให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการคุ้มครองความประพฤติเด็กและเยาวชนหลังมีคำพิพากษา

๒. การคุ้มครองความประพฤติหลังศาลมีคำพิพากษา

การคุ้มครองความประพฤติหลังศาลมีคำพิพากษา หมายถึง การที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนสั่งใช้การคุ้มครองความประพฤติเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่มีความผิดและกรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีความผิด ดังนี้

๒.๑ กรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่มีความผิดเป็นกรณีที่ศาลปล่อยเด็กหรือเยาวชนไปเพราะไม่มีความผิด แต่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีความประพฤติเสียหาย ไม่เหมาะสม ดังนั้น เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลก็อาจปล่อยตัวไปโดยวางเงื่อนไขคุ้มครองความประพฤติไว้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๓๘ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นจำเลยไม่มีความผิดและปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่ามิเหตุอันสมควร

จะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษา พร้อมทั้งได้บัญญัติรายละเอียดของเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติ ระยะเวลาการคุ้มครองความประพฤติที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ จะต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ ๒๔ ปีบริบูรณ์ และการแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอน หรือเพิ่มเติมเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ว่า ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ทำหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองความประพฤติเด็กหรือเยาวชน และถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุ้มครองความประพฤติที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกหรือหมายจับเด็กหรือเยาวชนนั้นมาตักเตือน หรือสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการอบรมในสถานพินิจเป็นเวลาไม่เกินกว่า ๑ ปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุ ๒๔ ปีบริบูรณ์ ตามมาตรา ๑๓๙

๒.๒ กรณีเด็กหรือเยาวชนมีความผิด สามารถแยกได้เป็น ๓ กรณีดังนี้

ก. กรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีความผิด แต่ไม่ต้องได้รับโทษ เป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุกว่า ๑๐ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี (๑) กระทำผิด ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๔ (๓) บัญญัติไว้ว่า เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ต้องได้รับโทษ แต่ศาลมีอำนาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นให้บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ โดยศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ โดยให้พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ทำหน้าที่คุ้มครองความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้น การคุ้มครองความประพฤติในกรณีนี้จึงเป็นการสั่งใช้มาตรการคุ้มครองความประพฤติเด็กหรือเยาวชนไว้เมื่อศาลเล็งเห็นว่า การกำหนดเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติเด็กหรือเยาวชนจะเป็นผลดีแก่เด็กหรือเยาวชนยิ่งกว่าการลงโทษหรือใช้วิธีการฝึกอบรม ศาลอาจปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป

ข. กรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีความผิด และศาลส่งตัวไปกักและอบรมโดยกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและสูงไว้และในระยเวลานั้นศาลสั่งให้คุ้มครองความประพฤติ เป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนมีความผิด และศาลมีคำพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ถ้าศาลได้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ศาลอาจปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงนั้นก็ ได้ โดยศาลจะกำหนดเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติจะต้องไม่เกินระยะเวลาขั้นสูงตามคำพิพากษาในคดีนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๒ ทั้งนี้โดยมีรายละเอียดของเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติ ระยะเวลาการคุ้มครองความประพฤติ และการแก้ไข

เพิ่มเติม หรือเพิกถอน หรือเพิ่มเติมเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพจน์ เมื่อข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองประพจน์เปลี่ยนแปลงไป และการกำหนดผู้ทำหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองประพจน์ และการดำเนินการกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุ้มครองประพจน์ที่ศาลกำหนด เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๙ และมาตรา ๑๔๓ ดังกล่าว

ค. กรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีความผิด และศาลส่งตัวไปกักและอบรมจนครบกำหนดแล้วจึงให้คุ้มครองประพจน์ เป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีความผิด และศาลพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรม ต่อมาเมื่อเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับการปล่อยตัวจากโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรม และศาลเองหรือผู้ปกครองสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรม ร้องขอให้ศาลกำหนดเงื่อนไขคุ้มครองประพจน์เด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๒ วรรค ๒ ทั้งนี้โดยมีรายละเอียดของเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพจน์ระยะเวลาการคุ้มครองประพจน์ และการแก้ไขเพิ่มเติม หรือเพิกถอน หรือเพิ่มเติมเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพจน์ เมื่อข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองประพจน์เปลี่ยนแปลงไป และการกำหนดผู้ทำหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองประพจน์ และการดำเนินการกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุ้มครองประพจน์ที่ศาลกำหนด เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๙ และมาตรา ๑๔๓ ดังกล่าวแล้ว

การแจ้งคำพิพากษาให้คุ้มครองประพจน์

การแจ้งคำพิพากษาให้คุ้มครองประพจน์ เป็นการดำเนินงานของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว โดยการประสานงานระหว่างสำนักอำนวยการประจำศาลกับธุรการคดีของสำนักงานคุ้มครองประพจน์ แยกออกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑.๑ กรณีศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีคำพิพากษาให้คุ้มครองประพจน์เด็กหรือเยาวชน ไม่ว่าจะเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในต่างจังหวัด ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะมีหนังสือแจ้งคำพิพากษา (แจ้งผลคำพิพากษากรณีคุ้มครองประพจน์) ไปยังสำนักงานคุ้มครองประพจน์กรุงเทพมหานครเพื่อให้ดำเนินการ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กรณีย่อย ได้แก่

(ก) กรณีเด็กและเยาวชนมีที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานคุ้มครองประพจน์กรุงเทพมหานครจะเป็นผู้พิจารณาจ่ายคดีให้กับสำนักงานคุ้มครองประพจน์ในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง ๑๑ แห่ง ตามพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานคุ้มครองประพจน์ที่เด็กหรือเยาวชนมีที่พักอาศัยอยู่ระหว่างการคุ้มครองประพจน์นั้น (รายละเอียดในทำเนียบสำนักงานคุ้มครองประพจน์และเขตพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองประพจน์ผู้ใหญ่การคุ้มครองประพจน์เด็กและเยาวชน และการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ ประกอบกับแผนที่สำนักงานคุ้มครองประพจน์ทั่วประเทศ)

(ข) กรณีที่เด็กและเยาวชนมีที่พักอาศัยอยู่ในต่างจังหวัด ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะนัดเด็กและเยาวชนให้ไปพบพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติ กรุงเทพมหานคร เพื่อรับฟังการชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ และแนะนำสถานที่ตั้งสำนักงานคุมประพฤติที่เด็กและเยาวชนต้องไปรายงานตัว พร้อมทั้งนัดหมายเด็กและเยาวชนให้ไปพบกับพนักงานคุมประพฤติ ที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด/ประจำศาล ตรงตามสำนักงานที่รับผิดชอบเขตพื้นที่เด็กและเยาวชนนั้นมีที่พักอาศัยอยู่ในระหว่างการคุมความประพฤติ

๑.๒ กรณีศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีคำพิพากษาให้คุมความประพฤติเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเด็กและเยาวชนนั้นจะมีที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดที่ตั้งศาลนั้น หรือจังหวัดอื่น รวมทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวจะมีหนังสือแจ้งคำพิพากษา (แจ้งผลคำพิพากษากรณีคุมความประพฤติ) ไปยังสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด/ประจำศาลจังหวัดที่รับผิดชอบเขตพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนนั้นมีที่พักอาศัยอยู่ในระหว่างการคุมความประพฤติโดยตรง ทั้งนี้โดยสมควรจะได้แจ้งให้เด็กหรือเยาวชนนั้นไปพบพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด/ประจำศาล ในเขตอำนาจศาลที่มีคำพิพากษานั้นก่อน เพื่อรับฟังการชี้แจงเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติและแนะนำสถานที่ตั้งสำนักงานคุมประพฤติที่เด็กและเยาวชนต้องไปรายงานตัว พร้อมทั้งนัดหมายเด็กและเยาวชนให้ไปพบกับพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด/ประจำศาล ตรงตามสำนักงานที่รับผิดชอบเขตพื้นที่เด็กและเยาวชนนั้นมีที่พักอาศัยอยู่ในระหว่างการคุมความประพฤติหรือตามที่ศาลมีคำพิพากษาให้ไปรายงานตัวนั้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุมความประพฤติเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยกฎหมายต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. พระราชกฤษฎีกา โอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๑๖๒

๓. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖-๕๘ มาตรา ๗๓-๗๕

ผู้มีอำนาจสั่งคุมความประพฤติเด็กและเยาวชน

ผู้ที่มีอำนาจในการสั่งคุมความประพฤติเด็กและเยาวชน มีดังต่อไปนี้

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

๓. ศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

กระบวนการคุ้มครองประพจน์เด็กและเยาวชน

เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือศาลจังหวัด แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว มีคำพิพากษาให้คุ้มครองประพจน์เด็กและเยาวชนไว้ ทั้งที่เป็นการคุ้มครองประพจน์ก่อนมีคำพิพากษาหรือหลังมีคำพิพากษา ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งกรณีที่เด็กและเยาวชนนั้น จะมีความผิดหรือไม่มีความผิดก็ตาม การดำเนินการคุ้มครองประพจน์จะเริ่มขึ้น โดยขั้นตอนการปฏิบัติงานตั้งแต่ศาลมีคำพิพากษาให้คุ้มครองประพจน์ จนกระทั่งพนักงานคุ้มครองประพจน์เสนอรายงานการคุ้มครองประพจน์ต่อศาล เมื่อการคุ้มครองประพจน์เสร็จสิ้นลงแล้ว ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประพจน์และรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และวางแผน

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการควบคุมและสอดส่องตามแผน

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานการคุ้มครองประพจน์

การคุ้มครองผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่*

การคุ้มครองผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ หมายถึง การคุ้มครองประพฤติกฎ ผู้กระทำผิดที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปในวันที่การกระทำผิดได้เกิดขึ้น

๑.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองประพฤติกฎผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ประกอบด้วยกฎหมายสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖-๕๘ มาตรา ๗๔-๗๕
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๖
- พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองประพฤติกฎตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองประพฤติกฎตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๒ ผู้มีอำนาจสั่งคุ้มครองประพฤติกฎผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่

ผู้มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการคุ้มครองประพฤติกฎผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ คือ ศาลตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองประพฤติกฎตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

ศาล หมายถึง ศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา แต่ไม่รวมถึงศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่ในคดีอาญาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งผู้กระทำความผิดมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น

๑.๓ เงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติกฎผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่

ในกรณีที่ศาลสั่งคุ้มครองประพฤติกฎ ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติกฎตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคสอง ดังนี้

๑. ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถามแนะนำช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติ และการประกอบอาชีพ หรือจัดให้ทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ตามที่เจ้าพนักงานและผู้กระทำความผิดเห็นสมควร

๒. ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

๓. ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติกฎอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

๔. ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

๕. เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกากระทำความผิดขึ้นอีก

* ที่มา : เว็บไซต์ สำนักงานคุ้มครองประพฤติกฎกรุงเทพมหานคร 3, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.bkkpro3.go.th/การคุ้มครองประพฤติกฎ1.html.

ในการกำหนดเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤตินี้ เป็นดุลพินิจของศาล ศาลอาจวางเงื่อนไขทุกข้อหรือบางข้อก็ได้ ในกรณีที่พฤติการณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อศาลเห็นสมควร อาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อใดข้อหนึ่งเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใดที่ศาลยังมีได้กำหนดไว้เพิ่มเติมก็ได้

๑.๔ ระยะเวลาในการคุ้มครองความประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่

ศาลจะพิพากษาในคุ้มครองความประพฤติแก่จำเลยรายใดไว้ภายในระยะเวลาเพียงใดขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล แต่ต้องไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคแรก

๑.๕ กระบวนการคุ้มครองความประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่

ในการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องมีกระบวนการ ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี เป็นขั้นตอนเมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือแจ้งคำพิพากษา/คำสั่งจากศาล หรือหนังสือแจ้งการปล่อยคุ้มครองความประพฤติจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน เจ้าหน้าที่ธุรการคดีจะลงทะเบียนรับคดีเข้าสู่ระบบกลาง รวบรวมเอกสารจัดตั้งสำนวนคดีแล้วมอบให้หัวหน้ากลุ่มงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะพิจารณาจ่ายคดีให้พนักงานคุมประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติและรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของพนักงานคุมประพฤติ เมื่อผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติมาพบพนักงานคุมประพฤติหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษา/คำสั่งให้คุ้มครองความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติจะดำเนินการปฐมนิเทศชี้แจงให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติเข้าใจในคำพิพากษา/คำสั่งและเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ ตลอดจนรวบรวมหลักฐานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติและจัดทำกำหนดนัดรายงานตัว

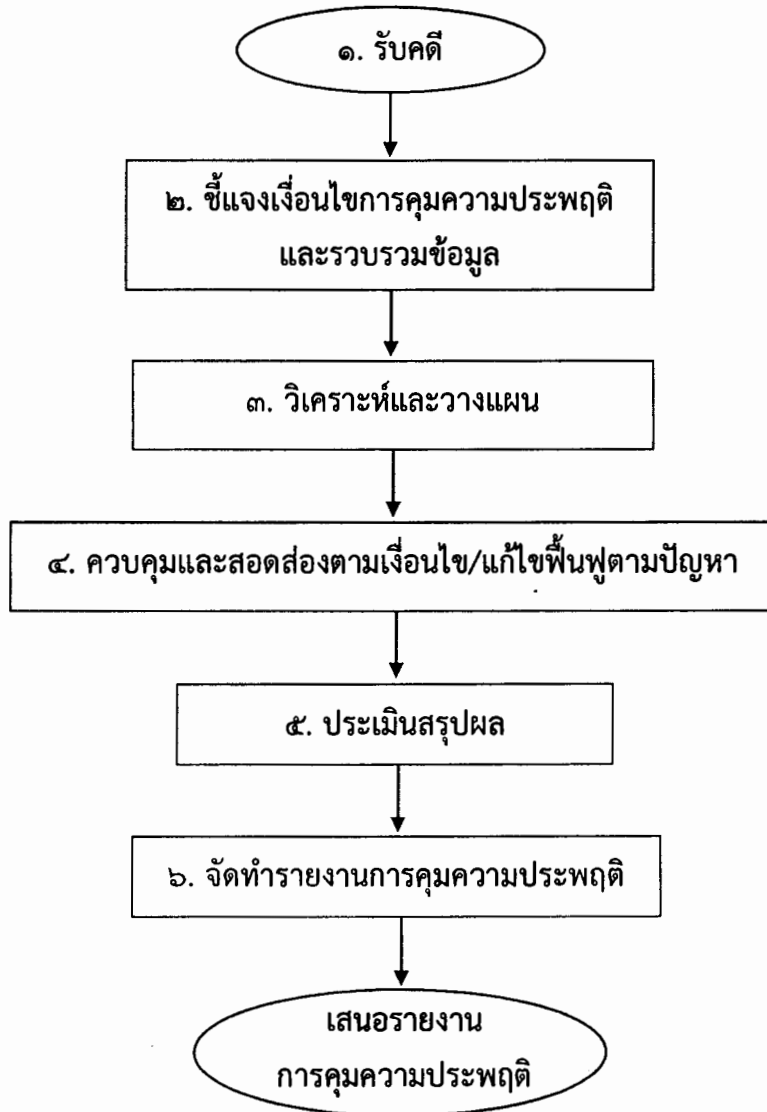
ขั้นตอนที่ ๓ วิเคราะห์และวางแผน เป็นขั้นตอนที่พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนจะนำข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ ตลอดจนสภาพความผิดและพฤติการณ์แห่งคดีมาวิเคราะห์และประเมินและวางแผนแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ โดยการใช้เกณฑ์ความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำและเกณฑ์สภาพปัญหาและความต้องการในการจำแนกผู้กระทำผิด

ขั้นตอนที่ ๔ ควบคุมและสอดส่องตามเงื่อนไข/แก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหา เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อควบคุมดูแลและสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้กระทำผิดตามระดับความเสี่ยงหรือแนวโน้มต่อการกระทำผิดซ้ำและระดับความรุนแรงของสภาพปัญหาและความต้องการของผู้กระทำผิด เพื่อให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติและได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยกลับตนเป็นพลเมืองดี และไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

ขั้นตอนที่ ๕ ประเมินสรุปผลเป็นขั้นตอนที่พนักงานคุมประพฤติจะต้องตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละสำนวน โดยพนักงานคุมประพฤติจะต้องทบทวนแผนการดำเนินงานและการประเมินความเสี่ยงและสภาพปัญหาและความต้องการซ้ำตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูหรือแผนการคุ้มครองความประพฤติที่กำหนดไว้มีการดำเนินการตามแผนเพื่อปรับแผนการคุ้มครองความประพฤติให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๖ จัดทำรายงานการคุมความประพฤติ เป็นขั้นตอนของพนักงานคุมประพฤติในการตรวจสอบสำนวนและประมวลข้อมูลในการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่ดำเนินการเสร็จสิ้นทั้งในกรณีที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ มาจัดทำเป็นรายงานการคุมความประพฤติเพื่อเสนอต่อศาลหรือกรมราชทัณฑ์

แผนภูมิกระบวนการคุมความประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่

การสงเคราะห์ระหว่างคัมประพฤติ ระหว่างตรวจพิสูจน์และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด*

เป็นการให้การสงเคราะห์แก่ผู้ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขหรือการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล หรือของคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือของคณะกรรมการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก

ประเภทการให้การสงเคราะห์

๑. การให้การศึกษา
๒. การส่งเสริมด้านการหางาน
๓. การฝึกอาชีพ
๔. การสงเคราะห์ค่าอาหาร
๕. การสงเคราะห์ค่าพาหนะ
๖. การสงเคราะห์ค่ายั้งชีพ
๗. การสงเคราะห์ด้านการรักษาพยาบาล
 - ก. ทางกายและทางจิต
 - ข. อาการติดยาเสพติดให้โทษ
๘. การสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ
๙. การประกันตัวจำเลยในระหว่างการสืบเสาะและพินิจ
๑๐. การสงเคราะห์ด้านที่อยู่อาศัย (บ้านกึ่งวิถี)
๑๑. การให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นอื่นๆ ตามที่ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการได้

ประเภทของผู้ขอรับการสงเคราะห์

๑. จำเลยที่ศาลมีคำสั่งให้สืบเสาะและพินิจ
๒. ผู้ถูกคุมความประพฤติทั้งที่เป็นเด็กและเยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก
๓. ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕
๔. ผู้อยู่ระหว่างทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

* ที่มา : สำนักงานคัมประพฤติกรุงเทพมหานคร ๓, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙, ศีขารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ www.bkkpro3.go.th/สงเคราะห์ระหว่างคัม.html.

ขั้นตอนการขอรับการสงเคราะห์

๑. ยื่นคำร้องขอรับการสงเคราะห์ตามแบบฟอร์มที่กรมคุมประพฤติกำหนด
 ๒. พนักงานคุมประพฤติพิจารณาคำร้องและตรวจสอบข้อเท็จจริง
 ๓. เจ้าหน้าที่ธุรการตรวจสอบรายละเอียดการขออนุมัติและงบประมาณ
 ๔. ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติพิจารณา
 ๕. กรณีอนุมัติ เจ้าหน้าที่ธุรการเบิกจ่ายเงินสงเคราะห์
- กรณีไม่อนุมัติพนักงานคุมประพฤติจะชี้แจงเหตุผลให้ทราบ

การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

หลักการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

ปัญหาเสพติดในประเทศไทย เป็นปัญหาวิกฤต ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพประชากร โดยเฉพาะปัญหาจำนวนผู้เสพยาเสพติดที่มีจำนวนสูงขึ้น และแพร่ระบาดไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยใช้หลัก "การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา และผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด" จากนโยบายดังกล่าวถือว่าผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากร จึงต้องได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างทั่วถึง

อย่างไรก็ดีก่อนที่จะกล่าวถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด จะขอกล่าวถึงระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในประเทศ โดยที่ผ่านมามี ๒ ระบบ คือ

ระบบที่ ๑ การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ (Voluntary System) เป็นการเปิดโอกาสผู้ติดยาเสพติดซึ่งต้องการเลิกยา สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งในการดำเนินการที่ผ่านมาผู้เข้ารับการบำบัดรักษาส่วนใหญ่ไม่มีแรงจูงใจเข้ารับการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบครั้น

ระบบที่ ๒ การบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ (Correctional System) เป็นการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในทัณฑสถานบำบัดของกรมราชทัณฑ์สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งในการดำเนินการที่ผ่านมาสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพและเนื่องจากการควบคุมตัวร่วมกับผู้กระทำความผิดคดีอื่น ๆ ทำให้ผู้ติดยาเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม นอกจากนี้เมื่อผู้ติดยาเสพติดพ้นโทษก็จะมีประวัติอาชญากร ซึ่งสังคมไม่ยอมรับทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพต่อไป

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทั้ง ๒ ระบบดังกล่าว จึงมีแนวคิดให้มีระบบการบังคับบำบัดขึ้นด้วยการตราเป็นพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่ไม่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายด้วยเหตุหลายประการ

โดยมีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่ปัญหาเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดให้โทษในปัจจุบันมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยหลักการแล้วผู้เสพยาเสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มีข้ออาชญากรปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้กว้างขวาง และโดยที่ผู้เสพยาเสพติดจำนวนหนึ่งถูกบังคับให้เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดเพื่อแลกกับการได้ยาเสพติดไปเสพด้วย สมควรขยายขอบเขตของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้ครอบคลุมถึงผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และผู้เสพและจำหน่ายยาเสพติดจำนวนเล็กน้อยด้วย นอกจากนี้เนื่องจากบุคคลซึ่งติดหรือเสพยาเสพติดมีจำนวนมาก และเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ สมควรขยายสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติด และสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะนอกจากมีหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมแล้วยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐ และหน่วยงานเอกชนที่มีขีดความสามารถเข้ามาร่วมในการตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติดและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของบุคคลดังกล่าว อาทิเช่น สถานที่ของหน่วยงานในราชการทหาร เขต อำเภอ และกิ่งอำเภอ สถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข สถานพยาบาลของเอกชนหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งสมควรรวมทรัพยากรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติ
ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒
(และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐)
- : ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ.

พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติ
ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒
(และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐)

(๑)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ
วิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติ
ตามประมวลกฎหมายอาญา
พ.ศ. ๒๕๖๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวล
กฎหมายอาญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครอง
ความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วใน
พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัตินี้

“ศาล”^๒ หมายความว่า ศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา แต่ไม่
รวมถึงศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่ในคดีอาญาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณา
พิพากษาคดีซึ่งผู้กระทำความผิดมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปในวันที่การกระทำความผิดได้
เกิดขึ้น

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๓๖/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

^๒ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ศาล” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครอง
ความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้พนักงานคุมประพฤติดี้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของจำเลย ตลอดจนจนสภาพความผิดและเหตุอื่นอันควรปรานีตามที่ศาลสั่ง เพื่อรายงานต่อศาล

(๒) ส่งตัวจำเลยให้แพทย์ตรวจเกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ

(๓) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความสามารถของจำเลยว่าจะปรับปรุงแก้ไขหรือฟื้นฟูตนเองได้เพียงใดหรือไม่ ตลอดจนจนความต้องการของจำเลยเกี่ยวกับวิธีการคุมความประพฤติ

(๔) สอดส่อง สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ และตักเตือนผู้ถูกคุมความประพฤติในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ

(๕) สอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติในการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด

(๖) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความประพฤติ การประกอบอาชีพ และพฤติการณ์ของผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อเสนอต่อศาล

(๗) ทำหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ ตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติดี้อำนาจดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่ที่จำเลยหรือผู้ถูกคุมความประพฤติอาศัยหรือทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับคดีในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นเกี่ยวกับกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๖

ในกรณีมีความจำเป็นอย่างยิงที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุมประพฤติดี้อาจกระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่งของศาล

(๒) เรียกบุคคลที่สามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ มาพบและสอบถามหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

(๓) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งวัตถุหรือเอกสารอันจะใช้เป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๖

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖ (๑) หรือ (๒) พนักงานคุมประพฤติดี้อาจร้องขอต่อศาลเพื่อส่งตัวจำเลยมาให้พนักงานคุมประพฤติดี้อำนาจ

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัว ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑ ในคดีที่ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ไม่ว่าจะเวลาใดก่อนมีคำพิพากษา ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของจำเลย ตลอดจนสภาพความผิดและเหตุอื่นอันควรปรานี พร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา ๖ (๓) แล้วรายงานต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาได้

เมื่อศาลได้รับรายงานและความเห็นตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกพนักงานคุมประพฤติหรือจำเลยมาสอบถาม หรือสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้

มาตรา ๑๒ เมื่อศาลสั่งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑ ให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจโดยไม่ชักช้า และให้ทำรายงานพร้อมกับความเห็นเสนอต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลสั่ง แต่ถ้าไม่อาจทำให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวศาลจะอนุญาตให้ขยายเวลาต่อไปอีกเท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกินสามสิบวันก็ได้

มาตรา ๑๓ ศาลมีอำนาจที่จะรับฟังรายงานและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติตามมาตรา ๑๑ โดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานและความเห็นเช่นนั้นเป็นผลร้ายแก่จำเลย ให้ศาลแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ เมื่อจำเลยคัดค้าน พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะพินิจนำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อน และจำเลยมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่ให้รอการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่ให้รอการลงโทษไว้ และกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา ให้ศาลแจ้งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะและพินิจเพื่อดำเนินการคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด

มาตรา ๑๕ ถ้าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การควบคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการเสนอให้ศาลทราบโดยไม่ชักช้า แต่ถ้ารายงานนั้นเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ศาลเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาเพื่อแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้ทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิที่จะคัดค้านและนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้ และให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้ถูกคุมความประพฤติขัดขืนไม่มาศาลตามหมายเรียกตามหรือนัด หรือจงใจไม่รับหมายเรียก หรือได้หนีไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนี ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีคำขอหรือคำแถลงตามมาตรา ๕๖ วรรคสาม หรือมาตรา ๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ศาลมีอำนาจเรียกพนักงานคุมประพฤติมาสอบถามหรือให้การเพื่อประกอบการพิจารณาตามคำขอหรือคำแถลงนั้นได้

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติได้เปลี่ยนแปลงไป หรือผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด และศาลได้มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษให้ศาลแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบ หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้น ผู้ถูกคุมความประพฤตินี้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๘ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

มาตรา ๑๙ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือครอบครองสถานที่ที่จำเลยหรือผู้ถูกคุมความประพฤติอาศัยหรือทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องด้วยขัดขืนไม่ยอมให้พนักงานคุมประพฤติเข้าไปในสถานที่นั้น หรือไม่ยอมคำตอบสอบถามของพนักงานคุมประพฤติตามมาตรา ๗ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๒๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานคุมประพฤติโดยไม่มาพบพนักงานคุมประพฤติ หรือไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณตน หรือไม่ยอมให้ถ้อยคำตามมาตรา ๗ (๒) หรือไม่ยอมส่งวัตถุหรือเอกสารตามมาตรา ๗ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๒๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

(๕)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โหดระกิตย
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงวิธีการคุมความประพฤติผู้กระทำความผิดไว้ให้อำนาจศาลที่จะปล่อยตัวผู้กระทำความผิดไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัว โดยศาลพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่ให้รอการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้และกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น สมควรมีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติตลอดจนวิธีดำเนินการคุมความประพฤติเพื่อให้ประมวลกฎหมายอาญามีผลใช้บังคับอย่างสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐^๓

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาหรือการดำเนินการใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติให้ “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิพากษาคดีอาญา แต่ไม่รวมถึงศาลเยาวชนและครอบครัว ทำให้ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่สามารถนำกฎหมายว่าด้วยวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้กับผู้กระทำความผิดซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปในคดีอาญาซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิพากษาคดีได้ สมควรให้ศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถดำเนินการดังกล่าวได้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ศุภสรณ์/อภิสิทธิ์ ผู้จัดทำ
๑๘/๐๓/๒๕๕๖

วศิน/แก้ว
๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ร่าง
พระราชบัญญัติ
คุมประพฤติ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติ
เลขรับ 5087
วันที่ 12.5 พ.ค. 2559
เวลา 9.10 น.

ที่ นร ๐๕๐๗/๑๔๓/๒๐

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ทท. ๑๐๓๐๐

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์
สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานนิติ
วันที่ ๒๐ (พ) / ๒๕๕๙
วันที่ ๒๕ พ.ค. ๒๕๕๙
เวลา ๐๙.๕๓ น.

สำนักงานการประชุม

รับที่ ๔๗๐ / ๕๗๐ / ๒๕๕๙
เวลา ๐๙.๗๗ น. / ๑๓.๓๓ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๙ (วิเชียรา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(0.005/D/ส.ส่งสภ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติ

เหตุผล

โดยที่งานด้านการคุมประพฤติมีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความเรียบร้อยขึ้นในสังคม ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านนี้มีกรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุมประพฤติ ทั้งในขั้นก่อนการพิจารณาคดี ขั้นการพิจารณาคดี และชั้นหลังการพิพากษาคดีของศาล โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก รวมถึงการตรวจพิสูจน์ และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การจัดทำมีการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การให้การสงเคราะห์ การให้หน่วยงานของรัฐ และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการคุมประพฤติและภารกิจของกรมคุมประพฤติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
คุมประพฤติ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติ

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา
พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การคุมประพฤติ” หมายความว่า การสืบเสาะและพินิจ และการคุม
ความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามคำสั่งหรือหนังสือ
แจ้งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ รวมทั้งการใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟู
ผู้กระทำผิด

“ศาล” หมายความว่า ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

“การสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและรายละเอียด
เกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจเพื่อประมวลข้อเท็จจริง จัดทำรายงานและความเห็นเสนอประกอบ
การพิจารณาของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

“ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่นซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้เข้าสู่กระบวนการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติ
“การคุมความประพฤติ” หมายความว่า การควบคุมและสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

“ผู้ถูกคุมความประพฤติ” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่นที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ กำหนดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ที่กฎหมายบัญญัติภายใต้การคุมความประพฤติของพนักงานคุมประพฤติ

“สำนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า สำนักงานคุมประพฤติในสังกัด กรมคุมประพฤติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุมประพฤติ

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการ คุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายอื่น

“อาสาสมัครคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย จากรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมคุมประพฤติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนพนักงานคุมประพฤติ กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุมประพฤติ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคุมประพฤติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก

ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านกฎหมาย ด้านอาชีวศึกษา ทัณฑวิทยา หรือการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานคุมประพฤติ จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ ให้อธิบดีกรมคุมประพฤติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมคุมประพฤติจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๔) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เว้นแต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ
- (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗
- (๔) รัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่ง เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานคุมประพฤติ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจด้านการคุมประพฤติ รวมทั้งพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการคุมประพฤติตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา

(๒) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้คำแนะนำแก่อธิบดีในการออกระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่กรมคุมประพฤติ รวมทั้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานคุมประพฤติ

(๔) กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานต่าง ๆ ของพนักงานคุมประพฤติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้ความเห็นชอบหลักสูตรการฝึกอบรมพนักงานคุมประพฤติ

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการประชุม มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ให้กรรมการได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒

อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

มาตรา ๑๔ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) การสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด และเรื่องอื่นใด ที่เกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ รวมถึงการทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความสามารถ ในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง ตลอดจนความต้องการของบุคคลเกี่ยวกับวิธีการคุมความประพฤติ

(๒) สอดส่อง ติดตาม สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ ตักเตือน หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขและสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ เพื่อประโยชน์ ในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

(๓) ให้การสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่ได้ตกลงกับผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อประโยชน์ในการคุมความประพฤติ

(๕) ส่งตัวผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้ได้รับการสงเคราะห์ ตามมาตรา ๔๑ ให้แพทย์ตรวจสอบสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือส่งตัวไปบำบัดรักษาการติดยาเสพติด ความบกพร่องทางกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น

(๖) จัดการหรือดำเนินการเกี่ยวกับตัวผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติ เช่น ถ่ายภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือ ตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างปัสสาวะหรือ ส่วนประกอบของร่างกาย เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์บุคคลและเป็นฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ ในการแก้ไขฟื้นฟู รวมทั้งสั่งหรือจัดให้ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติ ในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด รับการตรวจหรือทดสอบว่ามียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ทั้งนี้ การตรวจ หรือทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด

(๗) ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวบุคคลตาม เงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๘) เรียกผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ เข้ารับการอบรมความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูและป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำ โดยอาจเชิญบุคคลในครอบครัวของบุคคลดังกล่าวเข้าร่วมการอบรมด้วยก็ได้

(๙) จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

(๑๐) ในกรณีที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้ได้รับการ สงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ เป็นเด็กหรือเยาวชน ให้มีการให้คำแนะนำแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนดังกล่าวพักอาศัยอยู่ด้วย เกี่ยวกับการเลี้ยงดู การอบรม สั่งสอน และการใด ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมถึงการปรับปรุงตนเองของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนดังกล่าวพักอาศัยอยู่ด้วย

(๑๑) มอบหมายและกำกับดูแลให้อาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๑๒) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความประพฤติ การประกอบอาชีพ และพฤติการณ์ของผู้ถูกคุมความประพฤติ

(๑๓) รายงานให้ผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุก ตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ซึ่งมีคำสั่งทราบ เมื่อนักโทษเด็ดขาดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข เพื่อให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวดำเนินการต่อไป

(๑๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่รัฐมนตรีหรืออธิบดีมอบหมาย หรือตามคำสั่งศาล

มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ในกรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติอาศัยหรือทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับ และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นเกี่ยวกับกรณีที่จะระบุไว้ในมาตรา ๑๔ (๑) หรือ (๒) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

(๒) เรียกบุคคลที่สามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔ (๑) หรือ (๒) มาพบและให้ถ้อยคำ

(๓) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งวัตถุหรือเอกสารอันอาจใช้เป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔ (๑) หรือ (๒) ได้

มาตรา ๑๖ ให้กรมคุมประพฤติจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ และบุคคลที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยให้คำนึงถึงความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ

มาตรา ๑๗ ให้มีอาสาสมัครคุมประพฤติ เพื่อช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติ ตามที่อธิบดีมอบหมาย

ให้รัฐมนตรีหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีแต่งตั้งและถอดถอนอาสาสมัครคุมประพฤติ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติ และอาสาสมัครคุมประพฤติแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๐ ให้กรมคุมประพฤติจัดให้พนักงานคุมประพฤติเข้ารับการฝึกอบรม ก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ตามหลักสูตรการฝึกอบรม ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

มาตรา ๒๑ ให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งผ่านการฝึกอบรมตามมาตรา ๒๐ เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ให้คำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วย เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ หรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือภาษาถิ่นได้และไม่มีล่าม ให้จัดหาล่ามให้

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๑ หรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่าม ให้จัดหาล่ามภาษามือหรือล่ามที่สามารถสื่อความหมายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร ให้กรมคุมประพฤติจัดหาล่ามตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้โดยมิชักช้า ให้ล่ามได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

หมวด ๓

การสืบเสาะและพินิจ การคุมความประพฤติ และการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติภายในสามวันนับแต่วันที่คำสั่ง เมื่อจะมีการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุกให้นักโทษเด็ดขาด ให้กรมราชทัณฑ์ส่งหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว

มาตรา ๒๔ เว้นแต่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อได้รับคำสั่งตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่ง ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น อาจร้องขอต่อศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ เพื่อสั่งให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อได้รับหนังสือตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ แล้วทำรายงานและความเห็นให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือ

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ดำเนินการคุมความประพฤติ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้นส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว

ให้พนักงานคุมประพฤตีสั่งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบถึงเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติ พร้อมกับสิทธิของผู้ถูกคุมความประพฤติด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร รวมทั้งแจ้งผลที่จะได้รับการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ทราบด้วย

ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติตามวรรคสองเป็นเด็กหรือเยาวชน จะต้องมียุติบัตร ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติแต่ละรายเพื่อให้สามารถกลับตนเป็นคนดี และสามารถกลับคืนสู่สังคม โดยให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย

ในกรณีที่ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน ให้บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์การที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงแผนและเงื่อนไขที่กำหนด โดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับแผนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยคำสั่งศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบถึงเหตุการณ์ดังกล่าว และแก้ไขฟื้นฟูเท่าที่จะสามารถกระทำได้ก่อน หากไม่อาจดำเนินการเพื่อการคุ้มครองความประพฤติต่อไปได้ หรือควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ ให้รีบทำรายงานและความเห็นต่อศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจโดยเร็ว

มาตรา ๒๘ ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจและผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติพึงได้รับการให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรม การบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติด การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การศึกษา การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ ตลอดจนการสงเคราะห์อื่น ๆ ตามความจำเป็น

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

เว้นแต่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การจัดให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาจากฐานความผิด พฤติกรรม ความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด และเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติที่กำหนด โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ความรู้ และความสามารถของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ รวมถึงความเหมาะสม ความสะดวก และระยะเวลาเดินทางระหว่างที่พักอาศัยของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติกับสถานที่ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ งานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๑๗)

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง
ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

หมวด ๔

อำนาจของศาลเกี่ยวกับการคุมประพฤติ

มาตรา ๓๐ ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ
เกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ
สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด เหตุอันสมควรปรานี และเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับจำเลย แล้วทำรายงาน
และความเห็นให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาหรือเพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนด
โทษได้

เมื่อศาลได้รับรายงานและความเห็นตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจ
เรียกพนักงานคุมประพฤติหรือจำเลยมาสอบถาม หรือสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะ
และพินิจเพิ่มเติมได้

มาตรา ๓๑ ศาลอาจรับฟังรายงานและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติตาม
มาตรา ๓๐ โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานประกอบ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานและความเห็นเช่นนั้น
เป็นผลร้ายแก่จำเลย ให้ศาลแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ เมื่อจำเลยคัดค้าน
พนักงานคุมประพฤตินี้สิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อน และจำเลย
มีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุม
ความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุม
ความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และพนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๗
พร้อมทั้งได้ทำรายงานและความเห็นต่อศาลแล้ว หากรายงานและความเห็นนั้นเป็นผลร้าย
แก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ศาลเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาเพื่อแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้น
ให้ทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิที่จะคัดค้านและนำพยานหลักฐาน
มาสืบหักล้างได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้ถูกคุมความประพฤติขัดขืนไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัด จงใจไม่รับ
หมายเรียก ได้หลบหนีไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนี ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกคุม
ความประพฤติเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีคำขอตามมาตรา ๕๖ หรือคำแถลงตามมาตรา ๕๗
แห่งประมวลกฎหมายอาญา ศาลอาจเรียกพนักงานคุมประพฤติมาสอบถามหรือให้การ
เพื่อประกอบการพิจารณาตามคำขอหรือคำแถลงนั้นได้

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และศาลได้มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ ให้ศาลแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบ หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้น ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๕ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งความในพระราชบัญญัตินี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการคุมประพฤติ ให้สำนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นการดำเนินการที่ให้ความสำคัญกับการบรรเทาผลร้าย หรือการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด โดยการชดใช้เยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและชุมชน การสร้างความสำนึกและความรับผิดชอบในการกระทำของตน และการให้ผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ และสมาชิกของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม ได้ร่วมกันหาวิธีการในการแก้ไขปัญหา

มาตรา ๓๗ ในระหว่างการคุมประพฤติ เมื่อผู้เสียหายกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ หรือผู้ถูกคุมความประพฤติฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และอีกฝ่ายหนึ่งยินยอม ให้ผู้ประสานงานตามมาตรา ๓๘ พิจารณาจัดให้มีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อชุมชนด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้ประสานงานเพื่อทำหน้าที่จัดให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ให้ผู้ประสานงานเป็นผู้ทำหน้าที่จัดให้มีการประชุม กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุม และดำเนินการอื่นใดเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ให้ผู้ประสานงานที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมคุมประพฤติและบุคคลที่เข้าร่วมประชุมได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีการทำข้อตกลงจากการดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรม
เชิงสมานฉันท์ และพนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรจะเสนอให้ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงาน
ผู้มีอำนาจ พิจารณากำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการคุมคามประพฤติก็ได้

หมวด ๖

การสงเคราะห์

มาตรา ๔๐ การให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ ให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐ
ในการแสวงหาข้อเท็จจริง ติดตาม ดูแล แนะนำ แก้ไขฟื้นฟู หรือการดำเนินการใด ๆ แก่บุคคล
ตามมาตรา ๔๑ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามสมควร
ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของบุคคลนั้น โดยให้หน่วยงานด้านการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ ด้านแรงงาน ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ตลอดจนหน่วยงานอื่น
ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสงเคราะห์

การให้การสงเคราะห์แก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานคุมประพฤติสนับสนุน
และส่งเสริมให้บุคคลนั้นได้รับการสงเคราะห์ในด้านสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ด้านการบำบัดรักษา
อาการเจ็บป่วยทางกายและจิต ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้
ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวจะทำงาน ให้พนักงานคุมประพฤติสนับสนุนและส่งเสริม
ให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน

ให้รัฐสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับบุคคล
ตามมาตรา ๔๑ เข้าทำงานในสถานประกอบการ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ
ตลอดจนป้องกันอาชญากรรม

การบริหารจัดการ การกำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง
กับการสงเคราะห์ รวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้
ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๔๑ ให้พนักงานคุมประพฤติให้การสงเคราะห์ตามควรแก่กรณีแก่บุคคล
ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ
- (๒) ผู้ถูกคุมคามประพฤติหรือผู้พ้นจากการคุมคามประพฤติ
- (๓) ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่าน
การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๔) ผู้อยู่ระหว่างการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

- (๕) ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษหรือได้รับพระราชทานอภัยโทษ
- (๖) เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว
- (๗) ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ
- (๘) บุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๒ ในการให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ พนักงานคุมประพฤติอาจมอบหมายอาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้

ในกรณีบุคคลตามหมวดนี้เป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กโดยมิชักช้า

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่เห็นสมควร ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้สถานที่ใด เป็นสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์บุคคลตามมาตรา ๔๑ และให้สำนักงานคุมประพฤตินำหน้าที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมกับสถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๗

การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน

มาตรา ๔๔ ให้กรมคุมประพฤตินำหน้าที่ดำเนินการหรือประสานความร่วมมือ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายหรือให้ความช่วยเหลือในภารกิจของกรมคุมประพฤติ

มาตรา ๔๕ ให้อาสาสมัครคุมประพฤติและภาคประชาชนมีบทบาทในการให้การสงเคราะห์ รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ให้อาสาสมัครคุมประพฤติได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

(๒๑)

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๗ บรรดากฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพณี พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่งานด้านการคุ้มครองประพฤติมีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความเรียบร้อยขึ้นในสังคม ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านนี้มีกรมคุ้มครองประพฤติ เป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติ ทั้งในชั้นก่อนการพิจารณาคดี ชั้นการพิจารณาคดี และชั้นหลังการพิพากษาคดีของศาล โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก รวมถึงการตรวจพิสูจน์ และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การจัดให้มีการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การให้การสงเคราะห์ การให้หน่วยงานของรัฐ และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองประพฤติและภารกิจของกรมคุ้มครองประพฤติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดบทนิยามคำว่า “การคุ้มครองประพฤติ” “ศาล” “การสืบเสาะและพินิจ” “ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ” “การคุ้มครองประพฤติ” “ผู้ถูกคุ้มครองประพฤติ” “สำนักงานคุ้มครองประพฤติ” “คณะกรรมการ” “พนักงานคุ้มครองประพฤติ” “อาสาสมัครคุ้มครองประพฤติ” “ยาเสพติด” “อธิบดี” และ “รัฐมนตรี” เพื่ออธิบายความหมายของถ้อยคำที่ใช้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองประพฤติทั้งในชั้นก่อนการพิจารณาคดี ชั้นการพิจารณาคดี และชั้นหลังการพิพากษาคดีของศาล (ร่างมาตรา ๔)

๒.๒ หมวด ๑ คณะกรรมการคุ้มครองประพฤติ กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองประพฤติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมาย ด้านอาชีววิทยา ทักษะวิทยา หรือการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานคุ้มครองฯ จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ โดยให้อธิบดีกรมคุ้มครองฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคุ้มครองฯ จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานคุ้มครองฯ รวมทั้งให้ความเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองฯ ตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ และให้คำแนะนำแก่อธิบดีกรมคุ้มครองฯ ในการออกระเบียบ ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่กรมคุ้มครองฯ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานคุ้มครองฯ กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานต่าง ๆ ของพนักงานคุ้มครองฯ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้ความเห็นชอบหลักสูตรการฝึกอบรมพนักงานคุ้มครองฯ และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย ในการนี้ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้กรรมการได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๖ ถึงร่างมาตรา ๑๓)

๒.๓ หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน กำหนดให้พนักงานคุ้มครองฯ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ การสอดส่อง ติดตาม สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ ดักเตือนหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ถูกคุ้มครองฯ ปฏิบัติตามเงื่อนไขและสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ ให้การสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่ได้ตกลงกับผู้ถูกคุ้มครองฯ ส่งตัวผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุ้มครองฯ และผู้ได้รับการสงเคราะห์ ให้แพทย์ตรวจสุขภาพ หรือส่งตัวไปบำบัดรักษาการติดยาเสพติด ความบกพร่องทางกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น จัดการหรือดำเนินการเกี่ยวกับตัวผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองฯ เช่น ถ่ายภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือ รวมทั้งสั่งหรือจัดให้ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองฯ ในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รับการตรวจหรือทดสอบว่ามียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวบุคคลตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่งเรียกผู้ถูกคุ้มครองฯ หรือผู้ได้รับการสงเคราะห์เข้ารับการอบรมความรู้และทักษะต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจเชิญบุคคลในครอบครัวของบุคคลดังกล่าวเข้าร่วมการอบรมด้วยก็ได้ จัดให้ผู้ถูกคุ้มครองฯ ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ในกรณีที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองฯ ประพฤติหรือผู้ได้รับการสงเคราะห์เป็นเด็กหรือเยาวชนให้มีการให้คำแนะนำแก่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนดังกล่าวพักอาศัยอยู่ด้วย เกี่ยวกับการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน และการใด ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม ฯลฯ นอกจากนี้ พนักงานคุ้มครองฯ ยังมีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุ้มครองฯ อาศัยหรือทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้น เรียกบุคคลที่สามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบและให้ถ้อยคำ และสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งวัตถุหรือเอกสารอันอาจใช้เป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ ในการนี้ ให้มีอาสาสมัครคุ้มครองฯ เพื่อช่วยเหลือ

พนักงานคุมประพฤติตามที่อธิบดีกรมคุมประพฤติมอบหมาย และในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติ ให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และให้พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

สำหรับอำนาจหน้าที่ของกรมคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรมคุมประพฤติจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ และบุคคลที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยให้คำนึงถึงความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ และในกรณีและผู้เสียหาย ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ได้รับการสงเคราะห์ หรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือภาษาถิ่นได้ หรือไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่าม ให้กรมคุมประพฤติจัดหาล่ามให้ โดยให้ล่ามได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักด้วย นอกจากนี้ กำหนดให้กรมคุมประพฤติจัดให้พนักงานคุมประพฤติเข้ารับการฝึกอบรม โดยพนักงานคุมประพฤติซึ่งผ่านการฝึกอบรมจะเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือน (ร่างมาตรา ๑๔ ถึงร่างมาตรา ๒๒)

๒.๔ หมวด ๓ การสืบเสาะและพินิจ การคุมความประพฤติ และการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบคำสั่งของศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ที่สั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ ส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติภายในสามวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง โดยเมื่อพนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งและเอกสารดังกล่าวแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจแล้วทำรายงานและความเห็นให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่ง เว้นแต่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น อนุโลมไว้ ในกรณีที่มิเหตุจำเป็น พนักงานคุมประพฤติอาจร้องขอให้ขยายเวลาออกไปอีกก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่เกินสามสิบวัน และในกรณีที่จะมีการพักการลงโทษหรือการลดวันต้องโทษจำคุกให้นักโทษเด็ดขาด ให้กรมราชทัณฑ์ส่งหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว กรณีนี้พนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือ (ร่างมาตรา ๒๓ และร่างมาตรา ๒๔)

ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ดำเนินการคุมความประพฤติ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้นส่งคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคุมประพฤติโดยเร็ว ในการนี้ ให้พนักงานคุมประพฤติชี้แจงให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบถึงเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติ พร้อมกับสิทธิของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการคุมความประพฤติ ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นเด็กหรือเยาวชน จะต้องมิบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์กรที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ เข้าร่วมรับฟังการชี้แจงด้วย และให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย บุคคลหรือองค์กรที่รับดูแลเด็กหรือเยาวชน

หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนร้องขอ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย หากผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบและแก้ไขฟื้นฟูเท่าที่จะกระทำได้ แต่หากไม่อาจดำเนินการเพื่อการคุมความประพฤติต่อไปได้ หรือควรจะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติรับทำรายงาน และความเห็นเสนอศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๒๕ ถึงร่างมาตรา ๒๗)

ในกรณีที่ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ มีคำสั่งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์นั้น ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาจากฐานความผิด พฤติกรรม ความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด และเงื่อนไขการคุมความประพฤติที่กำหนด โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ความรู้ และความสามารถของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมถึงความเหมาะสม ความสะดวก และระยะเวลาเดินทางระหว่างที่พักอาศัยของผู้ถูกคุมความประพฤติ กับสถานที่ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ งานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๕ หมวด ๔ อำนาจของศาลเกี่ยวกับการคุมประพฤติ กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด เหตุอันสมควรปรานี และเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับจำเลย แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษา หรือเพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ ในกรณีนี้ศาลอาจรับฟังรายงานและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานประกอบก็ได้ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานและความเห็น เช่นว่านั้นเป็นผลร้ายแก่จำเลย ให้ศาลแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ ถ้าจำเลยคัดค้าน พนักงานคุมประพฤตินี้มีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อน และจำเลยมีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้ (ร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๓๑)

ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และพนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขฟื้นฟู พร้อมทั้งจัดทำรายงานและความเห็นต่อศาลแล้ว ถ้ารายงานและเห็นนั้นเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ศาลเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาเพื่อแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิที่จะคัดค้านและนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ศาลเห็นเองว่าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่อาจปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนดได้ หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป และศาลได้มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษแล้ว ให้ศาลแจ้งให้

พนักงานคุมประพฤติทราบ แต่หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวเป็นผลร้าย แก่ผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้น ผู้ถูกคุมความประพฤตินีสติหรืออุทธรณ์คำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๓๒ ถึงร่างมาตรา ๓๔)

สำหรับวิธีพิจารณาข้อใดซึ่งความในพระราชบัญญัตินี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๓๕)

๒.๖ หมวด ๕ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ กำหนดให้ สำนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยให้ผู้อำนวยการ สำนักงานคุมประพฤติแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้ประสานงาน เพื่อทำหน้าที่ จัดให้มีการประชุม กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุม หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ กล่าวคือ ในระหว่างการคุมประพฤติ เมื่อผู้เสียหายกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจหรือผู้ถูกคุมความประพฤติฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้มีการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และอีกฝ่ายหนึ่งยินยอม ให้ผู้ประสานงานพิจารณาจัดให้มีการดำเนินการ ดังกล่าว และในกรณีที่มีการทำข้อตกลงจากการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พนักงานคุมประพฤติจะเสนอให้ศาล พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ พิจารณากำหนดให้ ข้อตกลงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการคุมความประพฤติก็ได้ (ร่างมาตรา ๓๖ ถึงร่างมาตรา ๓๙)

๒.๗ หมวด ๖ การสงเคราะห์ กำหนดให้รัฐให้การสงเคราะห์ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์หรือการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ผู้อยู่ระหว่างการทำงาน บริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษหรือได้รับ พระราชทานอภัยโทษ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับ และบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้พนักงานคุมประพฤติให้การสนับสนุน และส่งเสริมตามควรแก่กรณีในด้านสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ด้านการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วย ทางกายและจิต ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือ ในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยกรณีที่บุคคลดังกล่าวจะทำงาน ให้พนักงานคุมประพฤติ สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน และให้ รัฐสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับบุคคลดังกล่าวเข้าทำงาน ในสถานประกอบการด้วย (ร่างมาตรา ๔๐ และร่างมาตรา ๔๑)

ในการให้การสงเคราะห์ตามหมวดนี้ พนักงานคุมประพฤติอาจมอบหมาย อาสาสมัครคุมประพฤติ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้ ในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครอง สวัสดิภาพ พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กโดยมิชักช้า นอกจากนี้ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควร จะประกาศกำหนดให้สถานที่ใดเป็นสถานที่ เพื่อให้การสงเคราะห์บุคคลดังกล่าวก็ได้ และให้สำนักงานคุมประพฤติให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน ตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา ๔๒ และร่างมาตรา ๔๓)

๒.๘ หมวด ๗ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน กำหนดให้ กรมคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการหรือประสานความร่วมมือ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายหรือให้ความช่วยเหลือในภารกิจของกรมคุมประพฤติ และให้อาสาสมัคร คุมประพฤติและภาคประชาชนมีบทบาทในการให้การสงเคราะห์ รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติ โดยอาสาสมัครคุมประพฤติจะได้รับค่าตอบแทนด้วย (ร่างมาตรา ๔๔ และร่างมาตรา ๔๕)

๒.๙ หมวด ๘ บทกำหนดโทษ กำหนดโทษกรณีที่เจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการ ตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้อื่น (ร่างมาตรา ๔๖)

๒.๑๐ บทเฉพาะกาล กำหนดให้บรรดาฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติ วิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้พนักงาน คุมประพฤติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมาย อาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพนักงาน คุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔๗ และร่างมาตรา ๔๘)

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการ ตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)